

**Η
ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ
6ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ**

Συνήλθε την 1^η Δεκεμβρίου 2021 με την εξής σύνθεση: Ειρήνη Αψοκάρδου Πρόεδρος και Εισηγήτρια, Χρυσάνθη Ζαράρη (δυνάμει της υπ' αριθμ. 167/2021 Πράξη της Προέδρου ΑΕΠΠ) και Μαργαρίτα Κανάβα Μέλη.

Για να εξετάσει, σε συμμόρφωση η οποία διατάχθηκε με την υπ' αρ. 45/2021 Απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Χανίων, η οποία εκδόθηκε επί της ΑΝ 43/4.08.2021 αίτησης αναστολής της ένωσης οικονομικών φορέων με την επωνυμία «.....» και τον διακριτικό τίτλο «.....» (εφεξής η «προσφεύγουσα») που αποτελείται από: 1. Την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «.....» και τον διακριτικό τίτλο «.....», που εδρεύει στο ..., ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα και β) της ομόρρυθμης εταιρείας με την επωνυμία «.....», με έδρα το ....., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Η ως άνω αίτηση αναστολής στρέφεται κατά της σιωπηρής απόρριψης της από 27.05.2021 Προδικαστικής Προσφυγής, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 1092/28-05-2021 κατά του Δήμου ..... (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα, κατά της ένωσης οικονομικών φορέων με την επωνυμία «.....» και τον διακριτικό τίτλο «.....» (εφεξής η «παρεμβαίνουσα»), που αποτελείται από: 1. Την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στο ..... και 2. Την εταιρεία περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στις ....., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

. Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια Ειρήνη Αψοκάρδου
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά το Νόμο

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

1. Επειδή, κατά τη διάταξη του άρθρου 95 παρ. 5 του Συντάγματος ορίζεται ότι : *«Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης».*

2. Επειδή, με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 106/2021 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής με την οποία έγιναν δεκτές οι προσφορές της παρεμβαίνουσας και των έτερων προτασσόμενων αυτής συνδιαγωνιζόμενων οικονομικών φορέων.

3.Επειδή, μετά την τελεσθείσα σιωπηρή απόρριψη της ανωτέρω προσφυγής, επιστράφηκε υπηρειακά στην προσφεύγουσα το κατά το χρόνο άσκησης της προσφυγής της παράβολο (ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό .....), κατ' εφαρμογή του άρθρου 363 του ν.4412/2016 ως ίσχυε. Ακολούθως, όμως, και ενόψει της διαταχθείσας από το Δικαστήριο συμμόρφωσης της ΑΕΠΠ με την ανωτέρω απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Χανίων, κατατέθηκε από την προσφεύγουσα, δεσμεύθηκε και πληρώθηκε το νόμιμο παράβολο κατά το άρθρο 363 παρ.1 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ.1 του Π.Δ. 39/2017 (ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό .....), ποσού 1.895,16 ευρώ, το οποίο υπολογίζεται με βάση την προϋπολογιζόμενη δαπάνη της σύμβασης, ήτοι 379.032,26 ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

4.Επειδή με την υπ' αριθμ. πρωτ. .... Διακήρυξη προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή ηλεκτρονικό ανοικτό διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου κατασκευής έργου Βελτίωση ....., με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή), εκτιμώμενης αξίας 470.000 ευρώ με ΦΠΑ.

5. Επειδή το πλήρες κείμενο της διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) στις 16-04-2021 με ΑΔΑΜ ..... καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο επίμαχος διαγωνισμός έλαβε αύξοντα αριθμό ΕΣΗΔΗΣ .....

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

6.Επειδή, η διαδικασία που προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή ως εκ του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016, σύμφωνα με το άρθρο 345 του Ν. 4412/2016.

7. Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 27.05.2021 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 17.05.2021 μέσω της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του Π.Δ. 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από την προσφεύγουσα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016, και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4 και την παρ. 2 του άρθ. 8 του Π.Δ. 39/2017.

8. Επειδή η προσφεύγουσα, ως προσφέρουσα του εν θέματι διαγωνισμού της οποίας η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή, θεμελιώνει έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της προσβαλλόμενης ως βλαπτόμενη, ως προς το μέρος που αφορά στην αποδοχή της προσφοράς της παρεμβαίνουσας και των έτερων συνδιαγωνιζόμενων εταιρειών και προτασσόμενων σε σειρά μειοδοσίας, ερειδόμενο στη ζημία της από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτων στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς τους (βλ. ΕΑ ΣτΕ 1216/2006, πρβλ ΕΑ ΣτΕ 512/2002, 517/2001), επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση. Σχετικά, έχει γίνει σχετικά δεκτό από την νομολογία ότι η αιτούσα η οποία κατατάχθηκε σε χαμηλότερες κατά σειρά μειοδοσίας θέσεις σε διαγωνισμό με έννομο συμφέρον ασκεί την κρινόμενη αίτηση, καθόσον, με αυτή προβάλλει αιτιάσεις, οι οποίες αναφέρονται στο περιεχόμενο των προσφορών των προτασσόμενων αυτής, κατά σειρά κατάταξης, εταιρειών, η αποδοχή των οποίων (αιτιάσεων), θεμελιώνει προσδοκία ανάθεσης της επίμαχης σύμβασης

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

σε αυτή (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 111/2020 σκ.14, 1216/2006 σκ. 5 και ΔΕφΑΘ 711/2013, 311/2013, 873/2012). Εξάλλου, η σειρά κατατάξεως δεν αποκλείει αυτόματα την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος εκ μέρους οποιουδήποτε συμμετέχοντα και μη οριστικώς αποκλεισθέντα σε δημόσιο διαγωνισμό, αφού με την απόρριψη της προσφοράς ανταγωνιστή θα βελτιωθεί η θέση κατατάξεως του προσφεύγοντος (βλ. *ad hoc* ΜΔΕφΑΘ 294/2020) καθώς, ως έχει κριθεί «το έννομο συμφέρον για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής εκτείνεται και στις περιπτώσεις εκείνες που ο ενδιαφερόμενος να του ανατεθεί η σύμβαση του ν.4412/2016, δεν υφίσταται μεν άμεση και ενεστώσα βλάβη από την πράξη ή την παράλειψη της αναθέτουσας αρχής, ενδέχεται όμως να υποστεί ζημία από αυτές στη συνέχεια της διαγωνιστικής διαδικασίας. Επιπροσθέτως, όπως έχει κριθεί από το Δ.Ε.Ε. (C-54/18, σκ. 36-37), κάθε προσφέρων, ο οποίος θεωρεί ότι μια απόφαση, με την οποία γίνεται δεκτή η συμμετοχή ανταγωνιστή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, είναι παράνομη και ενέχει κίνδυνο να του προκαλέσει ζημία, έχει άμεσο έννομο συμφέρον προς άσκηση προσφυγής κατά της εν λόγω αποφάσεως, ανεξαρτήτως της ζημίας που μπορεί, επιπλέον, να απορреύσει από την ανάθεση της σύμβασης σε άλλον υποψήφιο, τούτο δε στηρίζεται στην ανάγκη τήρησης της αρχής ασφάλειας του δικαίου στο πλαίσιο των διαγωνιστικών διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων με την παροχή αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, η οποία υλοποιείται με την υποχρέωση των οικονομικών φορέων για επίκαιρη προσβολή, σε σύντομο χρονικό διάστημα, των πράξεων που τους προξενούν ή που ενδέχεται να τους προξενήσουν, προκειμένου η αναθέτουσα αρχή να μην επαναλάβει ολόκληρη τη σχετική διαδικασία προς θεραπεία των παραβάσεων αυτών» (βλ. ΔΕφΑΘ 327/2021).

Επειδή κατά τη μειοψηφούσα γνώμη του Μέλους Μ. Κανάβα, το έννομο συμφέρον αφορά κάθε νομική ή πραγματική κατάσταση που αναγνωρίζεται από το δίκαιο και από την οποία ο αιτών βάσει ενός ιδιαίτερου δεσμού αντλεί ωφέλεια, η οποία θίγεται από την προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη (Γλυκερία Π. Σιούτη, *Το έννομο συμφέρον στην αίτηση ακύρωσης*,

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1998, σελ. 23). Ειδικότερα, κατά τη θεωρία και νομολογία το έννομο συμφέρον θα πρέπει να είναι και άμεσο από την άποψη ότι το προβαλλόμενο προσωπικό συμφέρον πρέπει να συνδέεται αιτιωδώς με το πρόσωπο του προσφεύγοντος, χωρίς να παρεμβάλλεται συμφέρον τρίτου, και ενεστώς, δηλαδή να είναι υπαρκτό και όχι μελλοντικό (Π. Δαγτόγλου, *Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο*, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2014). Πρέπει, επομένως, να υπάρχει συρροή των κάτωθι : α) η προσβαλλόμενη πράξη να έχει προκαλέσει βλάβη, υλική ή ηθική, και β) να υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της προσβαλλόμενης πράξης και της προβαλλόμενης βλάβης (ΣτΕ 7μ. 1898/2016), ήτοι μια ειδική έννομη σχέση του προσφεύγοντα με την προσβαλλόμενη πράξη (Σπ. Βλαχόπουλος, *Όψεις της δικαστικής προστασίας ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας – το παράδειγμα του ν. 2522/1997 για τα δημόσια έργα*, 1998, σελ 199, Δ. Ράικος, *Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*, 2017, σελ. 745 επ.) και δεν αρκεί το γενικό δημόσιο ενδιαφέρον του κάθε πολίτη για την σύννομη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων (ΣτΕ 4391/2011 7μ., 2446/1992 7μ.). Επίσης, το έννομο συμφέρον πρέπει να είναι και ενεστώς, ήτοι η βλάβη που προκαλείται στον ενδιαφερόμενο να έχει ήδη επέλθει ή να είναι βέβαιο ότι θα επέλθει κατά το χρόνο άσκησης της προσφυγής (ΣτΕ 1442/97 *ΔΔικ* 1997/1136) και να υφίσταται σωρευτικά τόσο κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης, όσο και κατά την άσκηση της προσφυγής και την εξέταση αυτής (παρ. ενδεικτικά ΣτΕ 956/95 *ΔΔικ* 1995/577, ΣτΕ Ολομ. 280/96 *ΔΔικ* 1996/844, 2239/2003, Κωνσταντίνος Β. Χιώλος, «Το έννομο συμφέρον στην ακυρωτική δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας», *ΔιοικΔ*, 2010, τ. 4, σελ 846-7). Δεν νομιμοποιείται επομένως όποιος θεμελιώνει το έννομο συμφέρον του σε μελλοντικά και αβέβαια γεγονότα, τα οποία δεν αποτελούν αναγκαία συνέπεια της ακύρωσης της πράξης (ΣτΕ 1425/93 *ΔΔικ* 1994/831). Σε κάθε περίπτωση, ανεξαρτήτως προβολής του από την αναθέτουσα αρχή, το έννομο συμφέρον ελέγχεται αυτεπαγγέλτως από την αρμόδια κατά περίπτωση σύνθεση εξέτασης της προσφυγής ως και από τον δικαστή (βλ. ΣτΕ 2080/2016, 5/2006, 3078/2005,

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

1461/2003, κα). Εξετάζεται, δε, η ύπαρξη του εννόμου συμφέροντος με βάση τους προβαλλόμενους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος και τα στοιχεία του φακέλου που προσκομίστηκαν (ΣΤΕ 928/2004) υπό την έννοια ότι δεν δύναται το αρμόδιο όργανο να συμπληρώσει τη θεμελίωση του εννόμου συμφέροντος του προσφεύγοντος καθόσον το βάρος απόδειξης για την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος φέρει ο τελευταίος (ΣΤΕ 4524/2009, 3900/2006) και μόνο προαποδεικτικώς (ΣΤΕ 1898/2016, 7μελής). Πέραν των ανωτέρω, οι προβαλλόμενοι από τον προσφεύγοντα λόγοι ακύρωσης περί υπάρξεως πλημμελειών, όσο σοβαρές και εάν είναι οι πλημμέλειες αυτές, και όσο κατάφωρη η παράβαση νόμου, δεν μπορούν να θεμελιώσουν έννομο συμφέρον για τον προσφεύγοντα, αφού άλλωστε η εξέτασή τους ανάγεται στο βάσιμο της αιτήσεως και όχι στο παραδεκτό αυτής (Δημήτριος Θ. Πυργάκης, *Το έννομο συμφέρον στη δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017).

Επομένως, βάσει των προεκτεθέντων, και δεδομένου ότι το κριτήριο ανάθεσης του υπό κρίση διαγωνισμού είναι η πλέον συμφέρουσα οικονομική προσφορά βάσει τιμής, εφόσον η προσφεύγουσα έχει καταταγεί τέταρτη κατά σειρά μειοδοσίας, προϋπόθεση της συνδρομής του εννόμου συμφέροντός του προς προβολή ισχυρισμών κατά του πρώτου κατά σειρά μειοδοσίας αποτελεί η ευδοκίμηση της προδικαστικής προσφυγής κατά των προτασσόμενων δεύτερου και τρίτου σε σειρά μειοδοσίας συμμετεχόντων,. Το δε έννομο συμφέρον μετέχοντος σε διαγωνιστική διαδικασία του οποίου η προσφορά έχει κριθεί αποδεκτή και αμφισβητεί απόφαση της αναθέτουσας αρχής περί της αποδοχής των προσφορών έτερων συμμετεχόντων, ως ρητώς προκύπτει εκ του νόμου 4412/2016 αλλά και την προισχύουσα νομοθεσία αφορά την ανάθεση της σύμβασης και όχι την όποια βελτίωση της κατάταξής του στη σειρά μειοδοσίας, η οποία ουδόλως δύναται να οδηγήσει με βεβαιότητα στην ανάθεση της σύμβασης στον προσφεύγοντα, η οποία ανάθεση θα εξακολουθεί, παρά τη βελτίωση της θέσης του προσφεύγοντος στη σειρά κατάταξης, να εξαρτάται από γεγονότα μελλοντικά και αβέβαια. Η δε πάγια

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

νομολογία δεκαετιών επί του θέματος προδήλως δεν έχει ανατραπεί από την όποια μεμονωμένη απόφαση δικαστηρίου.

9. Επειδή με την υπ' αριθμ. 45/2021 Απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Χανίων κρίθηκε ότι: «[...]6. Επειδή, η ΑΕΠΠ απέρριψε σιωπηρώς τους ισχυρισμούς της αιτούσας (που επαναφέρονται με την παρούσα αίτηση) και, ως εκ τούτου, πιθανολογείται ότι παρέβη «την εκ του νόμου (άρθρα 367 παρ. 1 του ν. 4412/2016, και 18 του π.δ. 39/2017) υποχρέωσή της να αποφανθεί αιτιολογημένα επί της ουσίας των αιτιάσεων της ασκηθείσης ενώπιον της προδικαστικής προσφυγής» (ΕΑ ΣτΕ 91/2021). Περαιτέρω, το παρόν Δικαστήριο δεν μπορεί, επ' ευκαιρία εκδίκασης της κρινόμενης αίτησης, να προβεί πρωτογενώς στην εξέταση και πιθανολόγηση των αιτιάσεων της προδικαστικής προσφυγής επί των οποίων δεν έχει αποφανθεί η ΑΕΠΠ (ΕΑ ΣτΕ 91/2021). Κατόπιν αυτών, και δεδομένου ότι δεν συντρέχει επιτακτικός λόγος δημοσίου συμφέροντος (βλ. εξ αντιδιαστολής ΔΕφΧαν Να 44/2021), πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση αίτηση και να ανασταλεί η πρόοδος της διαδικασίας του διαγωνισμού, να αναπεμφθεί, δε, η υπόθεση στην ΑΕΠΠ, προκειμένου να ασκήσει την επιβαλλόμενη από τον νόμο αρμοδιότητά της. Εξάλλου, δεν κωλύεται η επάνοδος της ΑΕΠΠ επί της παρούσας υπόθεσης εκ μόνου του λόγου ότι η Αρχή καθίσταται αναρμόδια κατά νόμον να κρίνει και να δεχθεί προδικαστική προσφυγή μετά την άπρακτη πάροδο της αποκλειστικής προθεσμίας εντός της οποίας υποχρεούται να την εξετάσει, καθώς κάτι τέτοιο δεν ισχύει σε περιπτώσεις που, όπως εν προκειμένω, πιθανολογείται σοβαρά με δικαστική απόφαση ότι η ΑΕΠΠ, παραλείποντας να αποφανθεί επί της ουσίας των αιτιάσεων της ασκηθείσης ενώπιον της προδικαστικής προσφυγής, παρέβη τις εκ του νόμου υποχρεώσεις της [...]».

10. Επειδή την 1η.06.2021 η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής προς όλους τους συμμετέχοντες, ήτοι σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο, μέσω της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017.

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

11. Επειδή η παρεμβαίνουσα κατέθεσε εμπροθέσμως στον διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού την από 8-06-2021 και με αριθμό ΓΑΚ ΠΑΡ 3792/2021 παρέμβαση δοθέντος ότι έλαβε γνώση την 1η-06-2021 της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 362 του ν. 4412/2016 και με προφανές έννομο συμφέρον αιτείται τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλόμενης καθώς η προσφορά της έχει γίνει αποδεκτή και έχει αναδειχθεί προσωρινή ανάδοχος και ως εκ τούτου, τυχόν αποδοχή της υπό κρίση προσφυγής είναι βλαπτική για αυτήν (ΣτΕ 1936/2014, βλ. και εξ αντιδιαστολής ΑΕΠΠ 1047/2019, σκ. 8).

12. Επειδή με τις υπ' αριθμ. 2781 και 2926/2021 Πράξεις της Προέδρου του 6^{ου} Κλιμακίου, ορίσθηκε Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης και κλήθηκε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προσφυγής.

13. Επειδή η αναθέτουσα αρχή απέστειλε μέσω της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στην ΑΕΠΠ στις 4.06.2021 τις απόψεις της επί της προσφυγής, οι οποίες κοινοποιήθηκαν στην προσφεύγουσα αυθημερόν.

14. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 6^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 και 360 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 του Π.Δ/τος 39/2017, σε Συμμόρφωση με την υπ' αριθμ. 30/2021 Απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Ιωαννίνων.

15. Επειδή στον επίμαχο διαγωνισμό συμμετείχαν, πέντε οικονομικοί φορείς, ήτοι η προσφεύγουσα, η παρεμβαίνουσα και οι εταιρείες με την επωνυμία «.....», «.....» και «.....» υποβάλλοντας τις με αριθμ. συστήματος ΕΣΗΔΗΣ «.....» και «.....» προσφορές τους αντίστοιχα. Με την προσβαλλόμενη εγκρίθηκε το από 14.5.2021 Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού με το οποίο έγιναν δεκτές οι προσφορές της παρεμβαίνουσας η οποία αναδείχθηκε προσωρινή ανάδοχος, της «.....» η οποία κατετάγη δεύτερη, της «.....» η

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

οποία κατετάγη τρίτη και της προσφεύγουσας, η οποία κατετάγη τέταρτη στη σειρά κατάταξης.

17.Επειδή η προσφεύγουσα με την υπό κρίση προσφυγή της ισχυρίζεται αυτολεξεί ότι: «[...] Α. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ «ΕΝΩΣΗ .....»

1. Παράβαση διάταξης της διακήρυξης τεθείσας επί ποινή αποκλεισμού – Μη δήλωση κατανομής της αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης

Στο άρθρο 3.1 της διακήρυξης ορίζεται ότι: [...] Η ως άνω διάταξη της διακήρυξης αποτελεί μεταφορά στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού του άρθρου 96 παρ. 7 του Ν. 4412/2016, το οποίο ορίζει ότι: [...]Το νόημα της ως άνω διάταξης έχει ερμηνεύσει η ΑΕΠΠ με σωρεία αποφάσεών της, νομολογία που θεωρείται πλέον παγιωμένη.

Ειδικότερα, όπως έχει κριθεί από την ΑΕΠΠ (πρβλ. ενδεικτικά ΑΕΠΠ 765/2021, σκ.22 επ. με παραπομπή σε περαιτέρω νομολογία) «(...) από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι τόσο ο νόμος όσο και η διακήρυξη απαιτούν ρητώς και σαφώς, σε περίπτωση υποβολής προσφοράς εκ μέρους ένωσης οικονομικών φορέων, να προσδιορίζεται στην προσφορά, επί ποινή απόρριψής της, μεταξύ άλλων, η έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους. Επίσης, όπως έχει κριθεί, τόσο κατά τη γραμματική, όσο και κατά τη λογική ερμηνεία της, η διάταξη του άρθρου 96 παρ. 7 του Ν 4412/2016 έχει την έννοια ότι η προσφορά ένωσης οικονομικών φορέων πρέπει, με ποινή το απαραδέκτο, να περιλαμβάνει την έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους στην ένωση και να συμπεριλαμβάνει την κατανομή αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης, (κατανομή) η οποία, ως μέγεθος διακριτό από την έκταση της συμμετοχής, δεν περιλαμβάνεται κατά νόμο σε αυτήν, δεδομένου άλλωστε ότι είναι δυνατό να μη συμπίπτει, κατά ποσοστό, με αυτήν (Δ.Εφ.Τρίπολης Ν8/2019, Α.Ε.Π.Π. 423/2020, 279/2020, 29/2020, 884,885/2019, 1044/2018).». Δεν καταλείπεται, συνεπώς, ουδεμία αμφιβολία αναφορικά με το περιεχόμενο της διάταξης του άρθρου 96 παρ. 7 του Ν.

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

4412/2016 αλλά και του άρθρου 3.1 της κρίσιμης διακήρυξης το οποίο (περιεχόμενο) είναι σαφέστατο και η αντίθεση προς αυτό οδηγεί άνευ ετέρου σε απόρριψη της (αντιβαίνουσας προς τις ως άνω διατάξεις) προσφοράς.

Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την επισκόπηση του συνόλου των υποβληθέντων εγγράφων εκ μέρους του οικονομικού φορέα «ΕΝΩΣΗ .....» με δ.τ. «..... – .....», η ως άνω ένωση δεν έχει δηλώσει την κατανομή της αμοιβής μεταξύ των μελών που την αποτελούν.

Ειδικότερα, ούτε από το από 10.5.2021 έγγραφο σύστασης της ένωσης οικονομικών φορέων αλλά ούτε και από κάποιο σημείο των υποβληθέντων ΤΕΥΔ των δύο μελών της ένωσης (ή από οποιοδήποτε άλλο έγγραφο της προσφοράς τους) δεν προκύπτει η κατανομή της αμοιβής μεταξύ των μελών που αποτελούν την ως άνω ένωση, κατά σαφή παραβίαση της διάταξης του άρθρου 3.1 της διακήρυξης, η οποία ρητά και κατηγορηματικά έχει τεθεί επί ποινή αποκλεισμού. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή Διαγωνισμού όφειλε άνευ ετέρου να απορρίψει την προσφορά του οικονομικού φορέα «ΕΝΩΣΗ .....» με δ.τ. «..... – .....» λόγω της αναφερθείσας παράλειψης και εν τέλει της αντίθεσης της προσφοράς της προς το άρθρο 3.1 της διακήρυξης. Η ως άνω πλημμέλεια της Επιτροπής Διαγωνισμού, διά της έγκρισής της από την προσβαλλόμενη απόφαση κατέστη και πλημμέλεια της εγκριτικής του πρακτικού απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου ....., η οποία τυγχάνει εξ αυτού του λόγου ακυρωτέα.

2. Παράβαση διάταξης της διακήρυξης τεθείσας επί ποινή αποκλεισμού – Εσφαλμένη αναγραφή του εκπροσώπου/συντονιστή της ένωσης

Περαιτέρω, η προσφορά του οικονομικού φορέα «ΕΝΩΣΗ .....» τυγχάνει απορριπτέα και εκ του λόγου ότι δεν προκύπτει ποιος είναι ο εκπρόσωπος/συντονιστής της, (επίσης) κατά προφανή παράβαση του άρθρου 3.1 της διακήρυξης και του άρθρου 96 παρ. 7 του Ν. 4412/2016, το οποίο απαιτεί επί ποινή αποκλεισμού την αναγραφή (και) του στοιχείου αυτού, καθιστώντας το ουσιώδες στοιχείο της προσφοράς εκ μέρους της εκάστοτε προσφέρουσας ένωσης οικονομικών φορέων.

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

Πιο συγκεκριμένα, στο από 10.5.2021 έγγραφο σύστασης της ένωσης οικονομικών φορέων (σελ. 1 υπό στοιχείο 3) του εγγράφου σύστασης της ένωσης) ορίζεται επί λέξει ότι: «Ως εκπρόσωπος/Συντονιστής της προαναφερθείσας Ένωσης ορίζεται η εταιρεία ..... για την ορθή εκτέλεση των εργασιών». Ωστόσο, στο υποβληθέν εκ μέρους της εταιρείας «.....» ΤΕΥΔ και συγκεκριμένα στις σελίδες 4 και 5 αυτού, η ως άνω εταιρεία – μέλος της ένωσης έχει δηλώσει ότι «ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ/ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ..... με δ.τ. ....», ενώ στο υποβληθέν εκ μέρους της εταιρείας «.....» ΤΕΥΔ και ειδικότερα στην σελίδα 4 αυτού, η ως άνω εταιρεία – μέλος της ένωσης έχει δηλώσει ότι «ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ/ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ .....». Προκύπτει με κάθε δυνατή σαφήνεια εκ των ανωτέρω, ότι κάθε εταιρεία – μέλος της ένωσης δήλωσε στο ΤΕΥΔ της ως εκπρόσωπο/συντονιστή της ένωσης την έτερη εταιρεία – μέλος της ένωσης, ενώ στο έγγραφο σύστασης της ένωσης ορίζεται ως εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής η εταιρεία «.....». Τα ανωτέρω έρχονται σε πλήρη αντίθεση με το σαφές γράμμα του άρθρου 3.1 της διακήρυξης, το οποίο επί ποινή αποκλεισμού απαιτεί να ορίζεται στην προσφορά και ο εκπρόσωπος/συντονιστής της ένωσης οικονομικών φορέων. Εν προκειμένω ουδόλως δύναται να συναχθεί ποιος είναι εν τέλει ο εκπρόσωπος/συντονιστής της εν λόγω ένωσης, δεδομένου ότι οι σχετικές πληροφορίες στα έγγραφά της είναι αντικρουόμενες και συγκεχυμένες.

Άλλωστε, ακόμα και στην περίπτωση που ήθελε υποτεθεί ότι η ως άνω πλημμέλεια δεν οδηγεί από μόνη της στον αποκλεισμό της προσφοράς της ένωσης (πράγμα που δεν συμβαίνει και αρνούμαστε κατηγορηματικά) εν πάση περιπτώσει σε κανένα έγγραφο δεν ορίζεται κάποιο φυσικό πρόσωπο ως συντονιστής/εκπρόσωπος της ένωσης (πχ ο νόμιμος εκπρόσωπος της μιας ή της άλλης εταιρείας – μέλους της ένωσης ή κάποιο άλλο εξουσιοδοτημένο πρόσωπο), με αποτέλεσμα να επέρχεται και εξ αυτού λόγος αποκλεισμού της προσφοράς της ένωσης και, συνακόλουθα, ακύρωσης της προσβαλλόμενης

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου ..... (πρβλ. και ΑΕΠΠ 49/2021).

3. Παράβαση διάταξης της διακήρυξης τεθείσας επί ποινή αποκλεισμού – Μη αναγραφή του ακριβούς ποσοστού συμμετοχής εκάστου μέλους της ένωσης

Με βάση την ως άνω παρατεθείσα διάταξη του άρθρου 3.1 της διακήρυξης, η ένωση οικονομικών φορέων οφείλει επί ποινή αποκλεισμού να προσδιορίσει στην προσφορά της, τόσο την έκταση όσο και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης.

Εν προκειμένω, τόσο από το έγγραφο σύστασης της μειοδότης ένωσης όσο και από τα μεμονωμένα ΤΕΥΔ των εταιρειών που αποτελούν τα μέλη της, προκύπτει ότι η εταιρεία «.....» συμμετέχει κατά δήλωσή της σε ποσοστό 65% (που με την σειρά του αντιστοιχεί στο 100% των εργασιών πρασίνου) και η εταιρεία «.....» συμμετέχει κατά δήλωσή της σε ποσοστό 35% (που αντιστοιχεί στο 100% των λοιπών εργασιών). Ωστόσο, όπως προκύπτει από τα συμβατικά τεύχη, τα έργα πρασίνου αντιστοιχούν σε ποσοστό 64,53% (και όχι 65%) του συνολικού συμβατικού αντικειμένου και τα λοιπά έργα αντιστοιχούν σε ποσοστό 35,47% (και όχι 35%) του συνολικού συμβατικού αντικειμένου του έργου. Ειδικότερα, από το σύνολο της καθαρής αξίας των εργασιών (€278.945,24), στις εργασίες πρασίνου αντιστοιχεί ποσό €180.000,00, ήτοι ποσοστό 64,53%, στα ηλεκτρομηχανολογικά αντιστοιχεί ποσό €32.910,84, ήτοι ποσοστό 11,80% και στα οικοδομικά αντιστοιχεί ποσό €66.034,40, ήτοι ποσοστό 23,67%. Ως εκ τούτου, προκύπτει πέραν πάσης αμφιβολίας ότι τα ηλεκτρομηχανολογικά και τα οικοδομικά αθροιζόμενα αντιστοιχούν σε ποσοστό (23,67%+ 11,80% =) 35,47% της συνολικής αξίας των εργασιών. Συνεπώς, τα ποσοστά συμμετοχής εκάστου μέλους της ένωσης δεν έχουν προσδιοριστεί με ακρίβεια, κατά παράβαση του άρθρου 3.1 της διακήρυξης, το οποίο έχει τεθεί επί ποινή αποκλεισμού και κατά συνέπεια, η προσφορά της ένωσης οικονομικών φορέων «ΕΝΩΣΗ .....» τυγχάνει απορριπτέα άνευ άλλου τινός.

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

Άλλωστε, όπως έχει κριθεί (ΑΕΠΠ 49/2021), ουδόλως η κατανομή εκτέλεσης, δύναται να οδηγήσει αυτομάτως στην συναγωγή της αμοιβής ή στα κέρδη επί αναφοράς ποσοστού επί ομάδων εργασιών. Τούτο διότι δεν αποκλείεται, να μεν η αμοιβή να κατανέμεται σε ποσά προκύπτοντα εκ παραπομπής σε προϋπολογισμούς και εκπτώσεις επί επιμέρους ομάδων εργασιών, πλην όμως τα μέλη της ένωσης να εκτελέσουν άλλες ή και άλλες εργασίες από αυτές της παραπεμπόμενης ομάδας ως προς την αμοιβή τους.

B. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ «.....»

1. Παράβαση διάταξης της διακήρυξης τεθείσας επί ποινή αποκλεισμού – Μη δήλωση κατανομής της αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης

Αναφορικά με την ένωση οικονομικών φορέων «.....», η οποία κατετάγη δεύτερη κατά σειρά μειοδοσίας, η προσφορά της έπρεπε και αυτή να απορριφθεί εκ του λόγου ότι δεν συμπληρώθηκε σύμφωνα με το άρθρο 3.1 της διακήρυξης, το οποίο έχει ταχθεί επί ποινή αποκλεισμού. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από το ΤΕΥΔ της εταιρείας «.....», η ως άνω εταιρεία δήλωσε στην σελίδα 3 επ. του ΤΕΥΔ της ότι:

«α) Η .....θα συμμετέχει σε ένωση με την ατομική εργολαβική ατομική επιχείρηση .....γεωπόνου, για την ικανοποίηση των όρων της διακήρυξης του διαγωνισμού.

Η εταιρεία .....θα εκτελέσει και θα λάβει την αμοιβή για :

- το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Χωματουργικά, καθαιρέσεις»,
- το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Σκυροδέματα», - το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Τοιχοποιίες, επιχρίσματα»,
- το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Επενδύσεις, επιστρώσεις»,
- το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Κατασκευές ξύλινες ή μεταλλικές»

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

-το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Δίκτυα (υδραυλικά, ηλεκτρικά)», που αναγράφονται στον προϋπολογισμό του έργου.

Η ατομική επιχείρηση .....θα εκτελέσει και θα λάβει την αμοιβή για το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Πρασίνου», που αναγράφονται στον προϋπολογισμό του έργου.».

Το έτερο μέλος της ένωσης δήλωσε στο ΤΕΥΔ του (σελ. 3 επ.) ότι:

«α) Η ατομική επιχείρηση .....θα συμμετέχει σε ένωση με την εταιρεία ....., για την ικανοποίηση των όρων της διακήρυξης του διαγωνισμού.

Η ατομική επιχείρηση .....θα εκτελέσει και θα λάβει την αμοιβή για το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Πρασίνου», που αναγράφονται στον προϋπολογισμό του έργου.

Η εταιρεία .....κα εκτελέσει και θα λάβει την αμοιβή για:

- το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Χωματοουργικά, καθαιρέσεις»,
- το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Σκυροδέματα»,
- το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Τοιχοποιίες, επιχρίσματα»,
- το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Επενδύσεις, επιστρώσεις»,
- το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Κατασκευές ξύλινες ή μεταλλικές»
- το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Δίκτυα (υδραυλικά, ηλεκτρικά)», που αναγράφονται στον προϋπολογισμό του έργου.».

Περαιτέρω, στο ιδιωτικό συμφωνητικό ορίζεται ότι:

«Ειδικότερα, ορίζει την αμοιβή για κάθε μέρος της ένωσης ως εξής:

α) .....

100% επί του συνολικού συμβατικού τιμήματος των εργασιών της ομάδας «Χωματοουργικά, καθαιρέσεις»,

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

το 100% επί του συνολικού συμβατικού τιμήματος των εργασιών της ομάδας «Σκυροδέματα»,

το 100% επί του συνολικού συμβατικού τιμήματος των εργασιών της ομάδας «Τοιχοποιίες, επιχρίσματα»,

το 100% επί του συνολικού συμβατικού τιμήματος των εργασιών της ομάδας «Επενδύσεις, επιστρώσεις»,

το 100% επί του συνολικού συμβατικού τιμήματος των εργασιών της ομάδας «Κατασκευές ξύλινες ή μεταλλικές» και

το 100% επί του συνολικού συμβατικού τιμήματος των εργασιών της ομάδας «Δίκτυα (υδραυλικά, ηλεκτρικά)».

β) .....: 100% επί του συνολικού συμβατικού τιμήματος των εργασιών της ομάδας «Πρασίνου».»

Εκ των ανωτέρω υπεύθυνων δηλώσεων δεν προκύπτει ούτε η κατανομή της αμοιβής, ούτε η έκταση της συμμετοχής και ο καταμερισμός του ποσοστού εκάστου μέλους της ένωσης, παρά μόνο γίνεται αναφορά στις επιμέρους ομάδες εργασιών που θα εκτελέσει έκαστο μέλος και «καθορισμός» της αμοιβής με παραπομπή στις ομάδες εργασιών που θα εκτελέσει έκαστο μέλος. Ωστόσο, όπως γίνεται δεκτό από την ΑΕΠΠ (ενδεικτικά ΑΕΠΠ 49/2021), «(...) αναφέρεται μόνο κατανομή αμοιβής, ως συναγόμενη εκ της συμμετοχής στα κέρδη και τις ζημίες, ουδόλως όμως η κατανομή εκτέλεσης, η οποία δεν δύναται να συναχθεί αυτομάτως από την παραπομπή της συμμετοχής στα κέρδη επί αναφοράς ποσοστού επί ομάδων εργασιών. Τούτο διότι δεν αποκλείεται, να μεν η αμοιβή να κατανέμεται σε ποσά προκύπτοντα εκ παραπομπής σε προϋπολογισμούς και εκπτώσεις επί επιμέρους ομάδων εργασιών, πλην όμως τα μέλη της ένωσης να εκτελέσουν άλλες ή και άλλες εργασίες από αυτές της παραπεμπόμενης ομάδας ως προς την αμοιβή τους. Συνεπώς (...) προκύπτει επί ποινή αποκλεισμού, παράβαση της ανωτέρω προσφοράς.»

Περαιτέρω, δεν γίνεται ουδεμία αναφορά σε ποσοστά εργασιών, παρά μόνο σε ομάδες.

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

Όπως και ανωτέρω αναφέρθηκε, παγίως γίνεται δεκτό εκ μέρους της ΑΕΠΠ ότι τόσο ο νόμος όσο και η διακήρυξη απαιτούν ρητώς και σαφώς, σε περίπτωση υποβολής προσφοράς εκ μέρους ένωσης οικονομικών φορέων, να προσδιορίζεται στην προσφορά, επί ποινή απόρριψής της, μεταξύ άλλων, η έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους. Επίσης, όπως έχει κριθεί, τόσο κατά τη γραμματική, όσο και κατά τη λογική ερμηνεία της, η διάταξη του άρθρου 96 παρ. 7 του Ν 4412/2016 έχει την έννοια ότι η προσφορά ένωσης οικονομικών φορέων πρέπει, με ποινή το απαράδεκτο, να περιλαμβάνει την έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους στην ένωση και να συμπεριλαμβάνει την κατανομή αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης, (κατανομή) η οποία, ως μέγεθος διακριτό από την έκταση της συμμετοχής, δεν περιλαμβάνεται κατά νόμο σε αυτήν, δεδομένου άλλωστε ότι είναι δυνατό να μη συμπίπτει, κατά ποσοστό, με αυτήν (Δ.Εφ.Τρίπολης Ν8/2019, Α.Ε.Π.Π. 765/2021, 49/2021, 423/2020, 279/2020, 29/2020, 884,885/2019, 1044/2018). Εν προκειμένω τα σχετικά στοιχεία δεν έχουν αναγραφεί με τον τρόπο που απαιτείται, η προσφορά της ένωσης είναι ως εκ τούτου αντίθετη προς το τεθέν επί ποινή αποκλεισμού άρθρο 3.1 της διακήρυξης και είναι απορριπτέα άνευ άλλου τινός.

Γ. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ «.....»

1. Παράβαση διάταξης της διακήρυξης τεθείσας επί ποινή αποκλεισμού – Μη δήλωση κατανομής της αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης

Η προσφορά της κοινοπραξίας «.....» έλαβε την τρίτη θέση στον πίνακα μειοδοσίας με ποσοστό έκπτωσης 11,00%. Ωστόσο και αυτή έπρεπε άνευ ετέρου να απορριφθεί, ως συνταχθείσα κατά παράβαση του άρθρου 3.1 της διακήρυξης, το οποίο έχει τεθεί επί ποινή αποκλεισμού.

Ειδικότερα, στα υποβληθέντα εκ των οικονομικών φορέων που αποτελούν την Κοινοπραξία ΤΕΥΔ, δεν δηλώθηκε πουθενά η κατανομή της αμοιβής τους. Όπως και ανωτέρω εκτέθηκε, παγίως έχει κριθεί ότι η διάταξη του άρθρου 96 παρ. 7 του Ν 4412/2016 έχει την έννοια ότι η προσφορά

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

ένωσης οικονομικών φορέων πρέπει, με ποινή το απαράδεκτο, να περιλαμβάνει την έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους στην ένωση και να συμπεριλαμβάνει την κατανομή αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης, (κατανομή) η οποία, ως μέγεθος διακριτό από την έκταση της συμμετοχής, δεν περιλαμβάνεται κατά νόμο σε αυτήν, δεδομένου άλλωστε ότι είναι δυνατό να μη συμπίπτει, κατά ποσοστό, με αυτήν (Δ.Εφ.Τρίπολης Ν8/2019, Α.Ε.Π.Π. 765/2021, 423/2020, 279/2020, 29/2020, 884,885/2019, 1044/2018). Τα μέλη της κοινοπραξίας εν προκειμένω απλώς δήλωσαν στα ΤΕΥΔ τους το ποσοστό συμμετοχής εκάστου στην κοινοπραξία, καθώς και το ότι τα ποσοστά των εργασιών που πρόκειται έκαστο μέλος να εκτελέσει είναι και τα ποσοστά συμμετοχής τους στην κοινοπραξία. Ουδόλως, ωστόσο, δήλωσαν ούτε στα ΤΕΥΔ τους αλλά ούτε και στο από 10.5.2021 έγγραφο με τίτλο «ΔΗΛΩΣΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ» την κατανομή της αμοιβής τους, ως όφειλαν επί ποινή αποκλεισμού. Ως εκ τούτου, η προσφορά (και) του ως άνω οικονομικού φορέα τυγχάνει απορριπτέα και εξ αυτού του λόγου η προσβαλλόμενη απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου ..... πρέπει να απορριφθεί [...].».

18. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι: «[.....]

Αναλυτικά:

A. ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ «ΕΝΩΣΗ .....»

Για τον πρώτο προβαλλόμενο λόγο ακύρωσης στην προσφυγή: «Παράβαση διάταξης της διακήρυξης τεθείσας επί ποινή αποκλεισμού - Μη δήλωση κατανομής της αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης» κατά του οικονομικού φορέα

Λαμβάνοντας υπόψη:

A1. Το άρθρο 3.1 της διακήρυξης

A.2 Την αναφορά του εγγράφου «ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΝΩΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ» των εταιρειών «..... ..»:

«Με την υποβολή της προσφοράς κάθε μέλος την Ένωσης Οικονομικών Φορέων ευθύνεται έναντι της Αναθέτουσας Αρχής αλληλέγγυα και εις

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

ολόκληρο. Σε περίπτωση κατακύρωσης των εργασιών στην Ένωση Οικονομικών Φορέων ..... Α.Ε.- .....» η ευθύνη αυτή εξακολουθεί να ισχύει μέχρι πλήρους εκτέλεσης της σύμβασης.

Ποσοστά συμμετοχής στην ένωση:

.....: 100 % στα έργα Οικοδομικά και Ηλεκτρομηχανολογικά, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό συμμετοχής 35% (τριάντα πέντε τοις εκατό) επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%.

.....: 100 % στα έργα Πρασίνου, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό συμμετοχής 65% (εξήντα πέντε τοις εκατό) επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%.

A3. Στα υποβληθέντα ΤΕΥΔ των δυο εταιρειών αναφέρεται «ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ..... 65% ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ..... 35%».

Θεωρούμε ότι η επιτροπή διαγωνισμού δεν είχε λόγους για απόρριψη της προσφοράς αφού καλύπτονται οι απαιτήσεις της παρ. 3.1 της Διακήρυξης. Ειδικότερα όσο αφορά στα ποσοστά συμμετοχής του κάθε μέλους της Ένωσης, οι τιμές δίνονται σε ακέραιες επί της εκατό τιμές.

Για τον δεύτερο προβαλλόμενο λόγο ακύρωσης στην προσφυγή: «Παράβαση διάταξης της διακήρυξης τεθείσας επί ποινή αποκλεισμού - Εσφαλμένη αναγραφή του εκπροσώπου/συντονιστή της ένωσης»

Λαμβάνοντας υπόψη:

A4. Την αναφορά στην παράγραφο 3 του εγγράφου «ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΝΩΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ» των εταιρειών ..... Α.Ε. και .....»: «Ως Εκπρόσωπος/Συντονιστής της προαναφερθείσας Ένωσης ορίζεται η εταιρεία ..... για την ορθή εκτέλεση των εργασιών».

A5. Την ασάφεια που παρουσιάζεται συγκρίνοντας τα ΤΕΥΔ των δυο εταιρειών.

Θεωρούμε ότι η επιτροπή διαγωνισμού ορθώς δέχθηκε την προφορά, αφού η εκπροσώπηση της Ένωσης φαίνεται καθαρά από το έγγραφο «ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΝΩΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ» το οποίο είναι υπογεγραμμένο και από

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

τα δύο μέλη της ένωσης.

Β. ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ «ΕΝΩΣΗ ..... - .....»

Για τον πρώτο προβαλλόμενο λόγο ακύρωσης στην προσφυγή: «Παράβαση διάταξης της διακήρυξης τεθείσας επί ποινή αποκλεισμού - Μη δήλωση κατανομής της αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης.»

Λαμβάνοντας υπόψη:

B1. Το άρθρο 3.1 της διακήρυξης

B2. Το έγγραφο «ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΝΩΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ» των εταιρειών «ΕΝΩΣΗ ..... - .....».

Θεωρούμε ότι η επιτροπή διαγωνισμού δεν είχε λόγους απόρριψης της προσφοράς όσο αφορά στις απαιτήσεις της παρ. 3.1 της Διακήρυξης. αφού δηλώνεται το ποσοστό αμοιβής κάθε εταιρείας επί του συμβατικού τιμήματος της κάθε ομάδας εργασιών.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ «.....»

Για τον πρώτο προβαλλόμενο λόγο ακύρωσης στην προσφυγή: «Παράβαση διάταξης της διακήρυξης τεθείσας επί ποινή αποκλεισμού - Μη δήλωση κατανομής της αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης.»

Λαμβάνοντας υπόψη:

G1. Το έγγραφο « ΔΗΛΩΣΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ» που αναφέρει:

«Από τους συμβαλλόμενους στην κοινοπραξία ο μεν Α: ..... θα εκτελέσει την κατηγορία των .....σε (ποσοστό 11,80%)

ο δε Β: .....θα εκτελέσει την κατηγορία των ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ και των ΕΡΓΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ σε (ποσοστό 88,20%)

Τα ποσοστά των παραπάνω εργασιών στον προϋπολογισμό του έργου θα είναι και τα ποσοστά της συμμετοχής τους στην Κοινοπραξία».

Θεωρούμε ότι η επιτροπή διαγωνισμού δεν είχε λόγους απόρριψης της προσφοράς όσο αφορά στις απαιτήσεις της παρ. 3.1 της Διακήρυξης, αφού δηλώνεται το ποσοστό αμοιβής κάθε εταιρείας επί του συμβατικού τιμήματος των εργασιών [...].».

19. Επειδή η παρεμβαίνουσα στην παρέμβασή της υποστηρίζει ότι:

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

«[...] Α.Ως προς την προσφορά του οικονομικού μας φορέα, η κρισιολογούμενη προσφυγή προβάλλει κατά αρχήν μία δήθεν “μη δήλωση κατανομής της αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης”. Πλην όμως η αιτίαση αυτή είναι νομικά και ουσιαστικά αβάσιμη και πιο συγκεκριμένα:

1) Σύμφωνα με το αρ. 3.1 παρ. 3 της εν θέματι διακήρυξης, [...].

Σύμφωνα με το αρ. 3.2, [...] Σύμφωνα με το αρ. 24 (Περιεχόμενο Φακέλου Προσφοράς), [...] Από τα ανωτέρω αναφερόμενα καθίσταται σαφές με το αρ. 3.1 παρ. 3 δεν καθορίζεται κάποιος συγκεκριμένος τρόπος προσδιορισμού της έκτασης και του είδους της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους. Ομοίως, δεν καθορίζεται κάποιο συγκεκριμένο έγγραφο, διά του οποίου πρέπει να γίνει ο προσδιορισμός αυτός. Αντίθετα, η διακήρυξη ορίζει ότι ο προσδιορισμός αυτός πρέπει να γίνει στην “προσφορά”, ήτοι στον συνολικό φάκελο αυτής, ενώ σε συνδυασμό με τα αρ. 3.2 και 24 καθίσταται έτι περισσότερο σαφές ότι ο προσδιορισμός θα λάβει χώρα από την ένωση σε κάποιο από τα ιδιωτικά έγγραφα που θα υποβάλλει αυτή, πολύ δε περισσότερο αφού, αφενός μεν το έντυπο του ΤΕΥΔ δεν περιλαμβάνει κάποιο συγκεκριμένο πεδίο για τον προσδιορισμό αυτό, αφετέρου δε η οικονομική προσφορά παράγεται από το υποσύστημα.

2) Στην προκείμενη περίπτωση και όπως προκύπτει από το έντυπο των εγγράφων συμμετοχής (σχετ. 1), η ένωσή μας υπέβαλε ΤΕΥΔ για το κάθε μέλος της ένωσης και το έγγραφο με τίτλο “.....”.

Στο έγγραφο με τίτλο “.....” (σχετ. 2) αναφέρονται ρητά τα ακόλουθα: [...] Ο ανωτέρω δε προσδιορισμός είναι απολύτως σαφής και σύμφωνος με την εν θέματι διακήρυξη, η οποία απαιτεί να προσδιορίζονται δύο βασικά στοιχεία, α) η έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης και β) η κατανομή αμοιβής μεταξύ τους. Εν προκειμένω, λοιπόν, η ένωσή μας έχει προσδιορίσει με πλήρη σαφήνεια ότι: α) ως προς την έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης, συμμετέχει η “.....” με ποσοστό 100 % στα Οικοδομικά και Ηλεκτρομηχανολογικά έργα του διαγωνισμού

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

[προσδιορίζεται δηλαδή και πλήρη σαφήνεια και η έκταση (100%) και το είδος της συμμετοχής (Οικοδομικά και Ηλεκτρομηχανολογικά έργα)] και η “.....” με ποσοστό 100 % στα έργα Πρασίνου [προσδιορίζεται δηλαδή και πλήρη σαφήνεια και η έκταση (100%) και το είδος της συμμετοχής (έργα Πρασίνου)] ενώ β) ως προς την κατανομή της αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης, στην “.....” κατανέμεται ποσοστό 35% (τριάντα πέντε τοις εκατό) επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24% (ως αντιστοιχούσα στο 100% των Οικοδομικών και Ηλεκτρομηχανολογικών έργων αμοιβή) ενώ στη “.....” κατανέμεται 65% (εξήντα πέντε τοις εκατό) επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24% (ως αντιστοιχούσα στο 100% των έργων πρασίνου αμοιβή).

Περαιτέρω δε, ο προσδιορισμός αυτός επαναλήφθηκε και στα υποβληθέντα από τα μέλη της ένωσής μας ΤΕΥΔ (Μέρος ΙΙ τμήμα Α, Τρόπος Συμμετοχής) (σχετ. 3-4) όπου και : α) το μέλος “.....” δήλωσε “...ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ 100%, ΕΙΝΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ..... με δ.τ. .... Α.Ε. το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό συμμετοχής 35% (τριάντα πέντε τοις εκατό επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%. β) ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ 100%, ΕΙΝΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ .....”. β) Το μέλος “.....” δήλωσε “...α) ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΕ ΠΟΣΟΣΤΟ 100% ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό συμμετοχής 65% (εξήντα πέντε τοις εκατό επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%. β) ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ – ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ 100%, ΕΙΝΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ : ..... με δ.τ. .... Α.Ε το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό συμμετοχής 35% (τριάντα πέντε τοις εκατό επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%...”. Και στην περίπτωση λοιπόν, των ΤΕΥΔ, προσδιορισμός, τόσο της έκτασης και του είδους της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσής

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

μας, όσο και της κατανομής της αμοιβής μεταξύ μας είναι απολύτως σαφής και σύμφωνος με την εν θέματι διακήρυξη.

Μάλιστα ανατρέχοντας κανείς στα ΤΕΥΔ των μελών της προσφεύγουσας κοινοπραξίας (σχετ. 5-6) άμεσα γίνεται αντιληπτό ότι αμφότερα τα μέλη αυτά δεν προβαίνουν καν σε συγκεκριμένη κατανομή της αμοιβής μεταξύ τους, περιοριζόμενα στην έκταση και το είδος της συμμετοχής τους στις εργασίες.

Δεδομένων τούτων, ο πρώτος λόγος της κρισιολογούμενης προδικαστικής προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως ουσία αβάσιμος.

Σε κάθε, βέβαια, περίπτωση ο πρώτος λόγος της κρισιολογούμενης προδικαστικής προσφυγής πρέπει να απορριφθεί και ως απαράδεκτος λόγω αοριστίας, καθότι δι αυτού δεν αποδίδεται κάποια συγκεκριμένη πλημμέλεια στην προσφορά μας, εκτός μία αόριστη αναφοράς ότι δήθεν η ένωσή μας “δεν έχει δηλώσει την κατανομή της αμοιβής μεταξύ των μελών” της. Επειδή, όμως, η αναφορά αυτή πράγματι υφίσταται, όφειλε η προσφεύγουσα για το παραδεκτό της αιτιάσής της να αναφέρει ειδικώς το τι εμείς προσδιορίσαμε, το καταδείξει τη υποτιθέμενη πλημμέλεια και να προσδιορίσει το τι θα οφείλαμε να δηλώσουμε.

Β. Επίσης, ως την προσφορά του οικονομικού μας φορέα, η κρισιολογούμενη προσφυγή επικαλείται εσφαλμένη αναγραφή του εκπροσώπου/συντονιστή της ένωσής μας. Πλην όμως, και η αιτίαση αυτή είναι νομικά και ουσιαστικά αβάσιμη και πιο συγκεκριμένα:

1) Ως και ανωτέρω αναφέρεται σύμφωνα με το αρ. 3.1 παρ. 3 της εν θέματι διακήρυξης, [...]

Σύμφωνα με το αρ. 3.2, [.....]Σύμφωνα με το αρ. 24 (Περιεχόμενο Φακέλου Προσφοράς), [...]Από τα ανωτέρω αναφερόμενα καθίσταται σαφές με το αρ. 3.1 παρ. 3 δεν καθορίζεται κάποιος συγκεκριμένος τρόπος προσδιορισμού του εκπροσώπου/συντονιστή της ένωσης και δεν απαιτείται καν αυτός να είναι φυσικό πρόσωπο. Ομοίως, δεν καθορίζεται κάποιο συγκεκριμένο έγγραφο διά του οποίου πρέπει να γίνει ο προσδιορισμός αυτός.

Αντίθετα, η διακήρυξη ορίζει ότι ο προσδιορισμός αυτός πρέπει να γίνει στην

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

“προσφορά”, ήτοι στον συνολικό φάκελο αυτής, ενώ σε συνδυασμό με τα αρ. 3.2 και 24 καθίσταται έτι περισσότερο σαφές ότι ο προσδιορισμός θα λάβει χώρα από την ένωση σε κάποιο από τα ιδιωτικά έγγραφα που θα υποβάλλει αυτή, πολύ δε περισσότερο αφού, αφενός μεν το έντυπο του ΤΕΥΔ δεν περιλαμβάνει κάποιο συγκεκριμένο πεδίο για τον προσδιορισμό αυτό, αφετέρου δε η οικονομική προσφορά παράγεται από το υποσύστημα.

Στο σημείο, μάλιστα, αυτό πρέπει να επισημειωθεί ότι η ΑΕΠΠ 49/2021 που επικαλείται η προσφεύγουσα καταρρίπτει πλήρως την δεύτερη αιτίαση του λόγου αυτού της προσφυγής καθότι κρίνει τα ακόλουθα (κατά ακριβή αντιγραφή): “...ενώ ουδόλως παρέλειψαν να ορίσουν συντονιστή, αφού αναφέρθηκε το δεύτερο ως άνω μέλος της ένωσης ούτε η απλή χρήση του όρου «νόμιμος εκπρόσωπος», αντί «επικεφαλής/συντονιστής» συνεπάγεται τέτοια παράλειψη, αλυσιτελώς δε ο προσφεύγων επικαλείται τη διαφορά του ορισμού κοινού εκπροσώπου και συντονιστή, αφού όντως, η πρώτη έννοια αφορά φυσικό πρόσωπο με εξουσία να εκπροσωπεί τα μέλη και την ένωση έναντι της αναθέτουσας και η δεύτερη, μέλος της ένωσης, ήτοι οικονομικό φορέα που αναλαμβάνει τον συντονιστικό κατά την εκτέλεση, ρόλο στο πλαίσιο της ένωσης. Πλην όμως, εν προκειμένω τα μέλη της δεύτερης παρεμβαίνουσας δεν αναφέρθηκαν σε ένα φυσικό πρόσωπο, αλλά στο δεύτερο εξ αυτών μέλος, ήτοι τη *** και άρα, δεν όρισαν δια της ως άνω δήλωσης τους, φυσικό πρόσωπο-εκπρόσωπο, αλλά επιχείρηση - συντονίστρια και εκπρόσωπο ενώπιον της αναθέτουσας...Άλλωστε, ο ίδιος ο περι εκπροσώπου/συντονιστή της ένωσης, όρος 3.1 της διακήρυξης αναφέρει ότι «Στην προσφορά επί ποινή απόρριψης της προσφοράς, προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής.», δηλαδή αναφέρει τον «συντονιστή» με τον εναλλακτικό («/») τίτλο «εκπρόσωπο» και άρα, προδήλως δεν πάσχει προσφορά λόγω μη ορισμού μέλους ένωσης ως «συντονιστή», δια μόνου του λόγου ότι ορίζει μέλος της (και όχι φυσικό πρόσωπο) με τον τίτλο «νόμιμο

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

εκπρόσωπο», ήτοι «εκπρόσωπο», όρος αποδεκτός και από την ίδια τη διακήρυξη για την περιγραφή ακριβώς της ίδιας ιδιότητας (του «εκπροσώπου/συντονιστή»), ενώ δεν θα μπορούσε να γίνει αντιληπτό από οιονδήποτε εύλογο διαγωνιζόμενο πως η διατύπωση «εκπρόσωπος/συντονιστής» δεν συνεπάγεται το εναλλακτικώς χρησιμοποιούμενο, ισοδύναμο και ταυτόσημο των δύο όρων...”

Περαιτέρω, σύμφωνα με το αρ. 9 της εν θέματι Διακήρυξης (Συμπλήρωση – αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών), “... η αναθέτουσα αρχή μπορεί, κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών, να καλέσει τους οικονομικούς φορείς, μέσω της λειτουργικότητας της “Επικοινωνίας” του υποσυστήματος να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, συμπεριλαμβανομένης και της οικονομικής τους προσφοράς, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 102 και 103 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 13 της υπ' αρ. 117384/26-10-2017 Κ.Υ.Α. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, δεν λαμβάνεται υπόψη...”.

Σύμφωνα δε και με το αρ. 102 του Ν.4412/2016: [...] Προς εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης έχει κριθεί ότι η δυνατότητα παροχής διευκρινίσεων εκ μέρους του υποψηφίου, κατά τις παραγράφους 1 έως 4 του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, εάν επίκειται αποκλεισμός από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου, χωρίς βέβαια να μπορεί να θεραπεύσει την παράλειψη προσκόμισης εγγράφων ή παροχής πληροφοριών των οποίων η κοινοποίηση ήταν απαραίτητη βάσει των εγγράφων της οικείας σύμβασης, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ελέγχει αυστηρώς αν τηρήθηκαν τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 2013,

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 40 και αντί άλλων ΑΕΠΠ 164/2019 Απόφαση του 7ου Κλιμακίου, σκ.43). Ο δε διαχωρισμός μεταξύ ουσιώδους και επουσιώδους έλλειψης, ως και μεταξύ τυπικού και ουσιώδους σφάλματος θα πρέπει να ερμηνεύεται μέσω του πρίσματος του άρ. 102 παρ. 3 και του άρ. 18 Ν. 4412/2016 και των αρχών που αυτά καθιερώνουν, το πρώτο στην ειδική περίπτωση της συμπλήρωσης και το δεύτερο γενικά επί των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και αμφότερα με τη σειρά τους πρέπει να ερμηνεύονται στο πλαίσιο του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Το κριτήριο δε του παραπάνω διαχωρισμού, συνίσταται στο ότι η επιτρεπτή συμπλήρωση δεν πρέπει να είναι τέτοιας έκτασης ώστε να επιτρέπει τις εναλλακτικές προσφορές, να προσδίδει πλεονέκτημα στον υπέρ ου οικονομικό φορέα έναντι των ανταγωνιστών του εισάγοντας ευμενή υπέρ αυτού διάκριση, να μην επιτρέπει τη μεταβολή προσφορών, να μην του παρέχει εμμέσως ευκαιρία πλήρωσης αποδεικτικής ή ουσιαστικής προϋπόθεσης η κατοχή της οποίας κατά τον χρόνο υποβολής προσφοράς δεν είναι αντικειμενικώς τεκμαιρόμενη ως βεβαία ή να του παρέχει δυνατότητα για την το πρώτον επίκληση προσόντων, δυνατοτήτων, ικανοτήτων και νομικών και πραγματικών δεδομένων, τα οποία ανεξαρτήτως αν υφίσταντο ή όχι κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του, αυτός δεν τα επικαλέστηκε καίτοι η διακήρυξη τα απαιτούσε ή για την το πρώτον τήρηση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας που αυτός δεν τήρησε. Αντίστροφα, είναι παραδεκτή η συμπλήρωση και η διόρθωση, όταν από το ίδιο το περιεχόμενο και αντικείμενο του σφάλματος προκύπτει ότι αυτό είναι ιδιαίτερα έλασσον σε σχέση με το αποδεικτικό αντικείμενο της διακήρυξης, σύνηθες και ιδιαίτερα ευχερές να λάβει χώρα κατά τη σύνταξη της προσφοράς και κατά τα διδάγματα της κοινής λογικής και πείρας, ενώ το σφάλμα πρέπει να είναι τέτοιου είδους, ώστε η αναγωγή του σε απλή, εύλογη και συνήθη, άρα και συγγνωστή, παραδρομή θα πρέπει να είναι αντικειμενικά προφανής στην κρίση κάθε ευλόγως σκεπτόμενου τρίτου και δη των οργάνων αξιολόγησης, τα οποία ακριβώς για αυτόν τον λόγο έχουν την ευχέρεια κατά την ακριβώς παραπάνω κρίση τους και συνεπεία αυτής να

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

καλέσουν κατ' άρ. 102 παρ. 1 τον οικονομικό φορέα για διευκρινίσεις. Περαιτέρω, κρίσιμο κριτήριο για την κρίση περί του συγγνωστού, άρα και συμπληρώσιμου/διορθώσιμου ενός σφάλματος/έλλειψης, αποτελεί η τυχόν ασάφεια και ελλειπτικότητα των οικείων όρων της διακήρυξης (βλ και απόφαση με αρ. 253/2017 ΑΕΠΠ).

2) Στην προκείμενη περίπτωση και στο έγγραφο με τίτλο “.....” (σχετ. 2), που υπέβαλε η ένωσή μας και υπογράφεται ψηφιακά από τα μέλη αυτής αναφέρεται ρητά ότι: “...3) Ως Εκπρόσωπος/Συντονιστής της προαναφερθείσας Ένωσης ορίζεται η εταιρεία ..... για την ορθή εκτέλεση των εργασιών...”. Ουδόλως, λοιπόν, παραλείψαμε να ορίσουμε συντονιστή, αφού αναφέραμε το δεύτερο μέλος της ένωσής μας, ήτοι οικονομικό φορέα που αναλαμβάνει τον συντονιστικό κατά την εκτέλεση, ρόλο στο πλαίσιο της ένωσης. Περαιτέρω, ουδόλως πάσχει προσφορά μας λόγω μη ορισμού μέλους ένωσης ως «συντονιστή», δια μόνου του λόγου ότι ορίζουμε μέλος της (και όχι φυσικό πρόσωπο). Κατά συνέπεια, η δεύτερη αιτίαση του κρισιολογούμενου δεύτερου λόγου προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως ουσία αβάσιμη.

Σε ό,τι δε αφορά στην πρώτη αιτίαση λεκτέα είναι τα ακόλουθα: Στα ΤΕΥΔ που κλήθηκαν οι συμμετέχοντες στον εν θέματι διαγωνισμό να υποβάλουν (κατά την υποσημ. 6 του αρ. 2.1 της Δικήρυξης: [...] δεν υφίσταται ειδικό πεδίο, στο οποίο δηλώνεται από τους υποβάλλοντες αυτό ο εκπρόσωπος/συντονιστής σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων.

Στο ΤΕΥΔ που νομίμως υπέβαλε το μέλος μας ..... και συγκεκριμένα στο Μέρος II τμήμα Α, Τρόπος Συμμετοχής και στο σημείο “γ) Κατά περίπτωση, επωνυμία της συμμετέχουσας ένωσης ή κοινοπραξίας”, το ως άνω μέλος μας ανέφερε “ΕΝΩΣΗ ..... με δ.τ. .... Α.Ε. – ..... . ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ/ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ .....”. Εκ παραδρομής δε και μόνο, στο ΤΕΥΔ που νομίμως υπέβαλε το έτερο μέλος μας ..... και συγκεκριμένα στο Μέρος II τμήμα Α, Τρόπος Συμμετοχής και στο σημείο “γ) Κατά περίπτωση, επωνυμία της συμμετέχουσας ένωσης ή

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

κοινοπραξίας”, το ως άνω μέλος μας ανέφερε ““ΕΝΩΣΗ ..... με δ.τ. .... Α.Ε.
– ..... . ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ/ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Η
ΕΤΑΙΡΕΙΑ .....με δ.τ. .... Α.Ε.”

Εν προκειμένω, λοιπόν, και εξ ανθρωπίνου σφάλματος εμφιλοχώρησε μία
επουσιώδης ασάφεια καθότι:

α) Στο έγγραφο με τίτλο “.....”, που υπέβαλε η ένωσή μας και υπογράφεται
ψηφιακά από τα μέλη αυτής αναφέρεται ρητά ότι: “...3) Ως
Εκπρόσωπος/Συντονιστής της προαναφερθείσας Ένωσης ορίζεται η εταιρεία
..... για την ορθή εκτέλεση των εργασιών...”.

β) Στο ΤΕΥΔ που υπέβαλε το μέλος μας ..... αναφέρεται, χωρίς αυτό να
απαιτείται καν από το συγκεκριμένο σημείο του ΤΕΥΔ, ότι
“ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ/ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ .....”.

γ) Στο ΤΕΥΔ που υπέβαλε το έτερο μέλος μας ..... αναφέρεται, χωρίς αυτό να
απαιτείται καν από το συγκεκριμένο σημείο του ΤΕΥΔ, ότι
“ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ/ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ .....
με δ.τ. .... Α.Ε.”

Η ασάφεια δε αυτή είναι τυπική και επουσιώδης καθότι η τυχόν διευκρίνισή
της: α) δεν θα συνιστούσε εναλλακτική προσφορά από την ένωσή μας, β) δεν
θα προσέδιδε πλεονέκτημα στην ένωσή μας έναντι των ανταγωνιστών του
εισάγοντας ευμενή υπέρ ημών διάκριση, γ) δεν θα παρείχε στην ένωσή
εμμέσως ευκαιρία πλήρωσης αποδεικτικής ή ουσιαστικής προϋπόθεσης η
κατοχή της οποίας κατά τον χρόνο υποβολής προσφοράς δεν είναι
αντικειμενικώς τεκμαιρόμενη ως βεβαία, δ) δεν θα παρείχε στην ένωσή μας
δυνατότητα για την το πρώτον επίκληση προσόντων, δυνατοτήτων,
ικανοτήτων και νομικών και πραγματικών δεδομένων, τα οποία ανεξαρτήτως
αν υφίσταντο ή όχι κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς μας, εμείς δεν
τα επικαλεστήκαμε, καίτοι η διακήρυξη τα απαιτούσε ή για την το πρώτον
τήρηση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας που εμείς δεν τηρήσαμε. Και
αντίστροφα, από το ίδιο το περιεχόμενο και αντικείμενο του συγκεκριμένου
σφάλματος, καθίσταται σαφές ότι αυτό είναι ιδιαίτερα έλασσον σε σχέση με το

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

αποδεικτικό αντικείμενο της διακήρυξης, σύνηθες και ιδιαίτερα ευχερές να λάβει χώρα κατά τη σύνταξη της προσφοράς και κατά τα διδάγματα της κοινής λογικής και πείρας. Ταυτόχρονα το συγκεκριμένο σφάλμα είναι τέτοιου είδους, ώστε η αναγωγή του σε απλή, εύλογη και συνήθη, άρα και συγγνωστή, παραδρομή είναι αντικειμενικά προφανής στην κρίση κάθε ευλόγως σκεπτόμενου τρίτου και δη των οργάνων αξιολόγησης.

Εφόσον, λοιπόν, υποβλήθηκε από την ένωσή μας το έγγραφο με τίτλο “.....” και μάλιστα αυτό υπογράφεται ψηφιακά από τα μέλη αυτής, στο οποίο αναφέρεται ρητά ότι: “...3) Ως Εκπρόσωπος/Συντονιστής της προαναφερθείσας Ένωσης ορίζεται η εταιρεία ..... για την ορθή εκτέλεση των εργασιών...”. Εφόσον και στο ΤΕΥΔ που υπέβαλε το μέλος μας ..... αναφέρεται, ότι “ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ/ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ .....”. Τότε η εκ παραδρομής αναφορά στο ΤΕΥΔ του έτερου μέλους μας “.....”, ότι “ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ/ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ..... με δ.τ. .... Α.Ε.” αποτελεί ένα ιδιαίτερα έλασσον σε σχέση με το αποδεικτικό αντικείμενο της διακήρυξης σφάλμα, σύνηθες και ιδιαίτερα ευχερές να λάβει χώρα κατά τη σύνταξη της προσφοράς και κατά τα διδάγματα της κοινής λογικής και πείρας.

Παράλληλα, το συγκεκριμένο σφάλμα είναι τέτοιου είδους, ώστε η αναγωγή του σε απλή, εύλογη και συνήθη, άρα και συγγνωστή, παραδρομή είναι αντικειμενικά προφανής στην κρίση κάθε ευλόγως σκεπτόμενου τρίτου και δη των οργάνων αξιολόγησης.

Συνεπεία, λοιπόν των ανωτέρω αναφερομένων, η απαίτηση του άρθρου 3.1 της Διακήρυξης έχει πλήρως ικανοποιηθεί καθώς πράγματι υφίσταται και υποβλήθηκε το έγγραφο με τίτλο “.....”, το οποίο μάλιστα αυτό υπογράφεται ψηφιακά από τα μέλη αυτής και στο οποίο αναφέρεται ρητά ότι: “...3) Ως Εκπρόσωπος/Συντονιστής της προαναφερθείσας Ένωσης ορίζεται η εταιρεία ..... για την ορθή εκτέλεση των εργασιών...”. Τα δε ΤΕΥΔ μη εμπεριέχοντα συγκεκριμένο σημείο για δήλωση/καθορισμό του Εκπρόσωπου / Συντονιστή δεν αποτελούν ουσιώδη τύπο της διαδικασίας για το συγκεκριμένο ζήτημα.

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

Αλλά ακόμα και αν ήθελε κριθεί ότι η εκ του υποβληθέντος από το έτερο μέλος μας “.....” ως άνω αναφορά αποτελεί ασάφεια, υποχρεούτο τότε η αναθέτουσα αρχή να καλέσει την ένωσή μας, κατά τις παραγράφους 1 έως 5 του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016, σε διευκρινίσεις, κάτι που όμως δεν έπραξε. Κατά συνέπεια, και η πρώτη αιτίαση του κρισιολογούμενου δεύτερου λόγου προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως νόμω και ουσία αβάσιμη.

Γ. Τέλος, ως την προσφορά του οικονομικού μας φορέα, η κρισιολογούμενη προσφυγή επικαλείται δήθεν “μη αναγραφή του ακριβούς ποσοστού συμμετοχής εκάστου μέλους της ένωσης”. Πλην όμως, και η αιτίαση αυτή είναι νομικά και ουσιαστικά αβάσιμη και πιο συγκεκριμένα:

Ως και ανωτέρω υπό Α αναφέρεται, η ένωσή μας υπέβαλε ΤΕΥΔ για το κάθε μέλος της ένωσης και το έγγραφο με τίτλο “.....”.

Στο έγγραφο με τίτλο “.....” (σχετ. 2) αναφέρονται ρητά τα ακόλουθα:

“... Ποσοστά συμμετοχής στην ένωση:

.....: 100 % στα έργα Οικοδομικά και Ηλεκτρομηχανολογικά , το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό συμμετοχής 35% (τριάντα πέντε τοις εκατό) επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%.

....: 100 % στα έργα Πρασίνου, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό συμμετοχής 65% (εξήντα πέντε τοις εκατό) επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%....”.

Ο ανωτέρω δε προσδιορισμός είναι απολύτως σαφής και σύμφωνος με την εν θέματι διακήρυξη, η οποία απαιτεί να προσδιορίζονται δύο βασικά στοιχεία, α) η έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης και β) η κατανομή αμοιβής μεταξύ τους. Εν προκειμένω, λοιπόν, η ένωσή μας έχει προσδιορίσει με πλήρη σαφήνεια ότι: α) ως προς την έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης, συμμετέχει η “.....” με ποσοστό 100 % στα Οικοδομικά και Ηλεκτρομηχανολογικά έργα του διαγωνισμού [προσδιορίζεται δηλαδή και πλήρη σαφήνεια και η έκταση (100%) και το είδος της συμμετοχής (Οικοδομικά και Ηλεκτρομηχανολογικά έργα)] και η “..... “ με ποσοστό 100 % στα έργα Πρασίνου [προσδιορίζεται δηλαδή και πλήρη

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

σαφήνεια και η έκταση (100%) και το είδος της συμμετοχής (έργα Πρασίνου)] και β) ως προς την κατανομή της αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης, στην “.....” κατανέμεται ποσοστό 35% (τριάντα πέντε τοις εκατό) επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24% (ως αντιστοιχόν στο 100% των Οικοδομικών και Ηλεκτρομηχανολογικών έργων) ενώ στη “..... “ κατανέμεται 65% (εξήντα πέντε τοις εκατό) επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24% (ως αντιστοιχόν στο 100% των έργων πρασίνου).

Περαιτέρω δε, ο προσδιορισμός αυτός επαναλήφθηκε και στα υποβληθέντα από τα μέλη της ένωσής μας ΤΕΥΔ (Μέρος ΙΙ τμήμα Α, Τρόπος Συμμετοχής) (σχετ. 3-4) όπου και:

α) Το μέλος “.....” δήλωσε “...ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ 100%, ΕΙΝΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ..... με δ.τ. .... Α.Ε. το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό συμμετοχής 35% (τριάντα πέντε τοις εκατό) επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%. β) ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ 100%, ΕΙΝΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ .....

β) Το μέλος “..... “ δήλωσε “...α) ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΕ ΠΟΣΟΣΤΟ 100% ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό συμμετοχής 65% (εξήντα πέντε τοις εκατό) επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%. β) ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ – ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ 100%, ΕΙΝΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ : ..... με δ.τ. .... Α.Ε. το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό συμμετοχής 35% (τριάντα πέντε τοις εκατό) επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%...”. Και στην περίπτωση λοιπόν, των ΤΕΥΔ, προσδιορισμός, τόσο της έκτασης και του είδους της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσής μας, όσο και της κατανομής της αμοιβής μεταξύ μας είναι απολύτως σαφής και σύμφωνος με την εν θέματι διακήρυξη.

Η προσφεύγουσα κοινοπραξία σκοπίμως και δολίως προσπαθεί παρουσιάζει

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

το ποσοστό συμμετοχής των μελών της ένωσής μας στη συνολική αμοιβή (κατανομή της αμοιβής), ως δήθεν ποσοστό της έκτασης και το είδους της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης στις εργασίες. Ισχυρίζεται με απροκάλυπτα ψευδή τρόπο ότι δήθεν το μέλος μας «.....» συμμετέχει κατά δήλωσή της σε ποσοστό 65%», ενώ το ποσοστό αυτό αναφέρεται ρητά επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%, ήτοι αφορά σε κατανομή αμοιβή και όχι σε ποσοστό συμμετοχής στις εργασίες. Ομοίως ισχυρίζεται με απροκάλυπτα ψευδή τρόπο ότι δήθεν το έτερο μέλος μας «.....» συμμετέχει κατά δήλωσή της σε ποσοστό 35%», ενώ και εδώ το ποσοστό αυτό αναφέρεται ρητά επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%, ήτοι αφορά σε κατανομή αμοιβή και όχι σε ποσοστό συμμετοχής στις εργασίες. Κατά απόλυτα δε οξύμωρο τρόπο, η προσφέρουσα παραπέμπει και πάλι στην ΑΕΠΠ 49/2021, το αιτιολογικό της οποίας, όμως, καταρρίπτει πλήρως τους ισχυρισμούς της. Η εν θέματι απόφαση απόφαση αναφέρει τα ακόλουθα (κατά ακριβή αντιγραφή): «...όσον αφορά τον τέταρτο συναφή λόγο της προσφυγής κατά της δεύτερης παρεμβαίνουσας, περί μη σαφούς δήλωσης κατανομής εργασιών και αμοιβής, ως και συντονιστή της ένωσης, σε αμφότερα τα ΤΕΥΔ των μελών της παρεμβαίνουσας, αναφέρεται ότι η ***, μετέχει με ποσοστό συμμετοχής 11,82% και στην κατασκευή και στην αμοιβή, η εργασία του δε, θα αφορά εργασίες πρασίνου, ενώ το μέλος *** θα μετέχει κατά 88,18% και στην κατασκευή και στην αμοιβή και η εργασία του θα αφορά οικοδομικές και ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες, ως και οδοποιία, ενώ περαιτέρω αναφέρεται ότι η δεύτερη ανωτέρω επιχείρηση θα αναλάβει καθήκοντα και «νομίμου εκπροσώπου» της ένωσης. Εκ των ανωτέρω, προκύπτει !τι με πλήρη σαφήνεια δηλώθηκε η κατ' είδος, κατά ποσοστό κατασκευής και κατά ποσοστό αμοιβής, κατανομή εργασιών μεταξύ των μελών της ένωσης...».

Δεδομένων τούτων, ο τρίτος λόγος της κρισιολογούμενης προδικαστικής προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως ουσία αβάσιμος. [.....]».

20. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν.4412/2016 ορίζεται ότι: « 1.

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης [...].».

21. Επειδή στο άρθρο 53 του ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 63 και της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62 σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, περιέχουν ιδίως: [...]ε) ακριβή περιγραφή του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης [...] ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης, ιβ) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων, [...] ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στα άρθρα 86 και 87 [...] ι [...] ιζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς, [...] κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα (δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ.), [...]».

22. Επειδή στο άρθρο 79 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (EE- ΕΣ), το οποίο

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α`75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,

β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77

γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84 [...].»

23. Επειδή το άρθρο 96 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : « [...] 7. Η ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υπογράφεται υποχρεωτικά είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση είτε από εκπρόσωπό τους νομίμως εξουσιοδοτημένο. Στην προσφορά απαραίτητως πρέπει να προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του (συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους) κάθε μέλους της ένωσης, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής».

24. Επειδή το άρθρο 346 του Ν. 4412/2016 ορίζει ότι «Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί σύμβαση των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της ευρωπαϊκής ή εσωτερικής νομοθεσίας, έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ), σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 360 και να ζητήσει προσωρινή προστασία, σύμφωνα με το άρθρο 366, ακύρωση παράνομης πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 367 ή ακύρωση σύμβασης η οποία έχει συναφθεί παράνομα, σύμφωνα με το άρθρο 368».

25. Επειδή το άρθρο 360 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι «1. Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής».

26. Επειδή στην επίμαχη Διακήρυξη προβλέπεται ότι: «[...]Άρθρο 3: Ηλεκτρονική υποβολή φακέλου προσφοράς [...] Η ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υποχρεωτικά υπογράφεται ψηφιακά, είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση, είτε από εκπρόσωπό τους, νομίμως εξουσιοδοτημένο. Στην προσφορά, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς, προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής [...]».

27. Επειδή, κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005,31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

28. Επειδή η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 25 και απόφαση *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 27).

29. Επειδή η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, *Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 22ας Ιουνίου 1993, *Επιτροπή κατά Δανίας*, C-243/89, EU:C:1993:257, σκέψη 33, της 25ης Απριλίου 1996, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 51, της 18ης Οκτωβρίου 2001, *SIAC Construction*, C-19/00, EU:C:2001:553, σκέψη 33, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, *Μηχανική*, C-213/07, EU:C:2008:731, σκέψη 45, της 24ης Μαΐου 2016, *MT Højgaard και Züblin*, C-396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 37, της 25ης Απριλίου 1996, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 54, της 12ης Δεκεμβρίου 2002, *Universale-Bau*, C-470/99, EU:C:2002:746, σκέψη 93, της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31).

30. Επειδή, περαιτέρω επιβάλλεται η εφαρμογή των όρων της διακήρυξης κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 *Siac Construction Ltd*, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54).

31. Επειδή οι όροι που τίθενται επί ποινή αποκλεισμού από τη διακήρυξη, αποτελούν δέσμια αρμοδιότητα της Επιτροπής Διαγωνισμού να αποκλείσει την παρουσιάζουσα έλλειψη/απόκλιση προσφορά (ΣτΕ 743/2000), σύμφωνα με την αρχή της ισότιμης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας, που επιβάλλει την εφαρμογή τους κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 *Siac Construction Ltd*, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54).

32. Επειδή η αρχή της τυπικότητας, η οποία διέπει γενικά τη διενέργεια των διαγωνισμών (βλ. ΣτΕ 2889/2011, 4343/2005 κ.ά. βλ. και Ε.Α. 228/2013, ΣτΕ 111/2006, 597/2007 κ. ά.) εξυπηρετεί τις ανάγκες της διαφάνειας, της αποφυγής του κινδύνου αλλοίωσης των προσφορών και της ευχερούς εξέτασης και αξιολόγησής τους (Δ. Ράικος, *Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*, Β΄ Έκδοση, Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2017, σελ. 195 επ.). Σύμφωνα, δε, με την εν λόγω αρχή, δεν επιτρέπεται να τεθούν εκποδών διατάξεις της διακηρύξεως, οι οποίες θεσπίζουν υποχρέωση υποβολής με την προσφορά ορισμένων στοιχείων που απαιτούνται επί ποινή αποκλεισμού από τον διαγωνισμό.

33. Επειδή, εξάλλου, σε περίπτωση που η ίδια η διακήρυξη χρησιμοποιεί όρους, όπως «*με ποινή αποκλεισμού...*», «*με ποινή απαραδέκτου...*», «*οι συμμετέχοντες πρέπει...*» ή άλλους παρόμοιους, είναι προφανές ότι οι όροι αυτοί θεωρούνται ουσιώδεις και συνεπώς οποιαδήποτε απόκλιση της προσφοράς από αυτούς οδηγεί σε απόρριψη της (βλ. Γνμδ ΝΣΚ 70/2002).

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

34. Επειδή με την υπό εξέταση προσφυγή της η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσφορά της τρίτης σε σειρά μειοδοσίας κοινοπραξίας «.....» έπρεπε να απορριφθεί διότι, παρά τους όρους της Διακήρυξης, δεν δήλωσε, ως όφειλε, την κατανομή της αμοιβής των οικονομικών φορέων που την αποτελούν ούτε στο ΤΕΥΔ ούτε στο από 10.5.2021 έγγραφο με τίτλο «ΔΗΛΩΣΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ» παρά μόνο δήλωσαν το ποσοστό συμμετοχής εκάστου στην κοινοπραξία, καθώς και το ότι τα ποσοστά των εργασιών που πρόκειται έκαστο μέλος να εκτελέσει είναι και τα ποσοστά συμμετοχής τους στην κοινοπραξία.

Περαιτέρω, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι στην προσφορά της ως άνω κοινοπραξίας δηλώνεται ότι τα ποσοστά των εργασιών στον προϋπολογισμό του έργου, τα οποία αναφέρονται, θα είναι και τα ποσοστά της συμμετοχής των μελών στην κοινοπραξία και ότι δεν είχε λόγους απόρριψης της προσφοράς αφού δηλώνεται το ποσοστό αμοιβής κάθε εταιρείας επί του συμβατικού τιμήματος των εργασιών.

Μορφοποιήθηκε: Ελληνικά

35. Επειδή, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, η τρίτη σε σειρά μειοδοσίας «.....» υπέβαλε με την προσφορά της ΤΕΥΔ για έκαστο μέλος στο οποίο, στο Μέρος ΙΙ: Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα, Ενότητα Α: Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα δηλώνεται αυτολεξεί: «α) [.....]..... (ατομική επιχείρηση) 11,80%

..... (κοινός εκπρόσωπος της κοινοπραξίας απέναντι στον κύριο του έργου)

β) [.....]..... .....(ετερόρρυθμη εταιρεία) 88,20% Από τους συμβαλλόμενους στην κοινοπραξία ο μεν Α : ..... θα εκτελέσει την κατηγορία των .....σε (ποσοστό 11,80%)

ο δε Β: .....θα εκτελέσει την κατηγορία των ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ και των ΕΡΓΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ σε (ποσοστό 88,20%)

Τα ποσοστά των παραπάνω εργασιών στον προϋπολογισμό του έργου θα είναι και τα ποσοστά της συμμετοχής τους στην Κοινοπραξία».

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

Περαιτέρω, στο αρχείο με τον τίτλο «4.....» που υπέβαλε η εν θέματι κοινοπραξία αναφέρεται σχετικά ότι: «3)Αναλαμβάνουμε την εκτέλεση των ανωτέρω εργασιών και ευθυνόμαστε από τη συμμετοχή μας στη δημοπρασία αλληλεγγύως και εις ολόκληρον έναντι του κυρίου του έργου, για κάθε υποχρέωση που απορρέει από τη σύμβαση και το νόμο, σύμφωνα με την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία.

4) Από τους συμβαλλόμενους στην κοινοπραξία ο μεν Α: ..... θα εκτελέσει την κατηγορία των .....σε (ποσοστό 11,80%)

ο δε Β: .....θα εκτελέσει την κατηγορία των ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ και των ΕΡΓΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ σε (ποσοστό 88,20%)

Τα ποσοστά των παραπάνω εργασιών στον προϋπολογισμό του έργου θα είναι και τα ποσοστά της συμμετοχής τους στην Κοινοπραξία». Επομένως, με τα ως άνω έγγραφα δηλώνεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης.

Εξάλλου, από την επισκόπηση της προσφοράς της προσφεύγουσας κοινοπραξίας, προκύπτει ότι στο υποβληθέν ΤΕΥΔ εκάστου μέλους της αναφέρονται αυτολεξεί για το μέλος .....με διακριτικό τίτλο ..... με εκπρόσωπο τον .....« θα εκτελέσουμε το 100% των Οικοδομικών και Η/Μ εργασιών, δηλαδή το 35,47% του συνόλου του έργου]

Με την συμμετοχή μας στη δημοπρασία, ευθυνόμαστε έναντι της αναθέτουσας αρχής, αλληλέγγυα και εις ολόκληρων, και σε περίπτωση κατακύρωσης της σύμβασης η ευθύνη αυτή εξακολουθεί μέχρι πλήρους εκτέλεσης της σύμβασης» και για το μέλος .....με εκπρόσωπο τον ....., «θα εκτελέσει το 100% των εργασιών Πρασίνου, Δηλαδή το 64,53% του συνόλου του έργου», ενώ στο υποβληθέν με την προσφορά τους ιδιωτικό συμφωνητικό αναφέρεται σχετικά ότι: «Η συμμετοχή των συμβαλλομένων στα κέρδη και τις ζημιές της Κοινοπραξίας θα ανέρχεται σε ποσοστό, εξήντα τέσσερα κόμμα πενήντα τρία τοις εκατό (64,53%) για την .....και σε ποσοστό, τριάντα πέντε κόμμα σαράντα επτά τοις εκατό (35,47%) για την ..... Συγκεκριμένα η εταιρεία ..... θα αναλάβει αποκλειστικά στο 100% τα ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ και Η/Μ έργα και η

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

εταιρεία .....θα αναλάβει αποκλειστικά κατά ποσοστό 100% τα έργα ΠΡΑΣΙΝΟΥ.

• Η ως άνω κατανομή της συμμετοχής των συμβαλλόμενων στις κερδοζημίες του έργου δεν θίγει βέβαια, τις ρυθμίσεις του Ν.4412/2016 για την εις ολόκληρο ευθύνη τους απέναντι στον κύριο του έργου την οποία αποδέχονται ήδη αυτοί». Επομένως, και η προσφεύγουσα κοινοπραξία στην προσφορά της δηλώνει την έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης.

36. Επειδή το συμφέρον είναι έννομο όταν: α) δεν αντίκειται στο δίκαιο β) αναγνωρίζεται από το δίκαιο και γ) αποσκοπεί στη διατήρηση των ισχυουσών ρυθμίσεων, οι οποίες διασφαλίζουν μια ευνοϊκή για τον αιτούντα κατάσταση και οι ως άνω προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν αθροιστικώς (Δ. Θ. ΠΥΡΓΑΚΗΣ, *ΤΟ ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΣΤΗ ΔΙΚΗ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, σελ. 81 και 84). Επομένως, η προβολή από τον προσφεύγοντα του οποίου η προσφορά έχει γίνει αποδεκτή, ισχυρισμού κατά άλλου συνδιαγωνιζόμενου, ο οποίος συντρέχει και για τον ίδιο, με σκοπό τον αποκλεισμό του από τη συνέχεια της διαγωνιστικής διαδικασίας, αντίκειται στην αρχή του ίσου μέτρου κρίσης, η οποία αποτελεί ειδικότερη έκφανση των αρχών της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας που διέπουν το σύνολο του ενωσιακού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων, αλλά και στην καλή πίστη και πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος. Στην προαναφερθείσα περίπτωση εφόσον δεν απορριφθεί ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας κατά της προσφοράς της τρίτης σε σειρά μειοδοσίας κοινοπραξίας ως άνευ εννόμου συμφέροντος προβαλλόμενος, η περαιτέρω εξέταση του βασίμου του εν λόγω ισχυρισμού θα εδύνατο να οδηγήσει στην απόρριψη της προσφοράς της και στη συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας με την προσφεύγουσα. Δηλαδή, σε διαφορετική, εν τοις πράγμασι, αξιολόγηση προσφορών με τα ίδια χαρακτηριστικά, κατά παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

37. Επειδή η απόρριψη του ισχυρισμού της προσφεύγουσας ως άνευ εννόμου συμφέροντος προβαλλόμενου, διαφυλάσσει την αρχή της ίσης μεταχείρισης επιτρέποντας την ενιαία αξιολόγηση των προσφορών, χωρίς, παράλληλα, να στερεί από την αναθέτουσα αρχή τη διακριτική ευχέρεια να ανακαλέσει για το λόγο αυτό την αποδοχή όλων των προσφορών με την ίδια πλημμέλεια (Ε.Α. ΣτΕ 127/2015, 56/2008, πρβλ. ΣτΕ 3095/2001 κ.ά.) καθώς και εξυπηρετεί την οικονομία, την ταχύτητα και την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας. Επομένως, ο ισχυρισμός ότι η τρίτη στη σειρά κατάταξης κοινοπραξία δεν έχει δηλώσει το ποσοστό κατανομής της αμοιβής των μελών της παρά μόνο το ποσοστό συμμετοχής τους στην κοινοπραξία και τα ποσοστά των εργασιών που πρόκειται έκαστο μέλος να εκτελέσει, πρέπει να απορριφθεί ως απαραδέκτως προβαλλόμενος.

38. Επειδή στην υπό εξέταση προσφυγή, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσφορά της δεύτερης στη σειρά κατάταξης ένωσης με την επωνυμία «.....» έπρεπε να απορριφθεί διότι ούτε στο ΤΕΥΔ ούτε στο ιδιωτικό συμφωνητικό που έχει υποβάλει δεν προκύπτει ούτε η κατανομή της αμοιβής, ούτε η έκταση της συμμετοχής και ο καταμερισμός του ποσοστού εκάστου μέλους της ένωσης, παρά μόνο γίνεται αναφορά στις επιμέρους ομάδες εργασιών που θα εκτελέσει έκαστο μέλος και «καθορισμός» της αμοιβής με παραπομπή στις ομάδες εργασιών που θα εκτελέσει έκαστο μέλος.

Περαιτέρω, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι δεν είχε λόγους απόρριψης της προσφοράς αφού δηλώνεται το ποσοστό αμοιβής κάθε εταιρείας επί του συμβατικού τιμήματος της κάθε ομάδας εργασιών.

39. Επειδή σύμφωνα με την επίμαχη Διακήρυξη, στο άρθρο 3.1 προβλέπεται ρητώς ότι σε περίπτωση που ο συμμετέχων αποτελεί ένωση οικονομικών φορέων πρέπει να προσδιορίζεται στην προσφορά, επί ποινή αποκλεισμού, μεταξύ άλλων, η έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους.

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

40. Επειδή σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, στα ΤΕΥΔ αμφότερων των μελών της ένωσης αναφέρεται ότι το μέλος «.....», «θα εκτελέσει και θα λάβει την αμοιβή για :

-το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Χωματοουργικά, καθαιρέσεις»,

-το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Σκυροδέματα», - το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Τοιχοποιίες, επιχρίσματα»,

-το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Επενδύσεις, επιστρώσεις»,

-το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Κατασκευές ξύλινες ή μεταλλικές»

-το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Δίκτυα (υδραυλικά, ηλεκτρικά)», που αναγράφονται στον προϋπολογισμό του έργου» και το έτερο μέλος, ατομική επιχείρηση .....«θα εκτελέσει και θα λάβει την αμοιβή για το 100% επί του συνόλου των εργασιών της ομάδας «Πρασίνου», που αναγράφονται στον προϋπολογισμό του έργου».

Περαιτέρω, στα ΤΕΥΔ τους τα μέλη της ένωσης αναφέρουν αμφότερα τα ποσοστά συμμετοχής τους στην ένωση τα οποία ταυτίζονται με τα ανωτέρω ποσοστά, επισημαίνοντας και ρητώς ότι τα ποσοστά των παραπάνω εργασιών στον προϋπολογισμό του έργου θα είναι και τα ποσοστά της συμμετοχής τους στα κέρδη και τις ζημιές της ένωσης.

Περαιτέρω, και στο ιδιωτικό συμφωνητικό που έχει υποβάλλει η εν θέματι ένωση επαναλαμβάνονται τα ανωτέρω στοιχεία.

41.Επειδή, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα υπό σκ. 36-37, σε ό,τι αφορά στην κατανομή της αμοιβής μεταξύ των μελών της εν θέματι ένωσης, οι οικείοι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας τυγχάνουν απορριπτέοι ως απaráδεκτοι. Αντίθετα, βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα ότι δεν αναφέρεται ρητώς και σαφώς η έκταση της συμμετοχής και ο καταμερισμός του ποσοστού εκάστου μέλους στην ένωση, η οποία δύναται και να

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

προκύπτει κατόπιν συμφωνίας των μερών (ανάλογα ενδεχομένως και από τα επιμέρους ποσά της οικονομικής προσφοράς), ως διακριτό μέγεθος που πρέπει να δηλωθεί στην προσφορά κατά προβλεπόμενα στη Διακήρυξη (βλ. Δ.Εφ.Τρίπολης Ν8/2019, απόφαση ΑΕΠΠ 765/2021, 49/2021, 423/2020, 279/2020, 29/2020, 884,885/2019, 1044/2018), αλλά δεν δηλώνεται ούτε και με βάση το συνολικό ποσοστό της αμοιβής εκάστου μέλους για την εκτέλεση των αναφερόμενων ομάδων έργων με βάση τον προϋπολογισμό, παρά μόνο αναφέρεται αορίστως ότι τα ποσοστά της συμμετοχής τους στην ένωση ταυτίζονται με τα ποσοστά των εργασιών στον προϋπολογισμό του έργου, τα οποία δηλώνονται ανά ομάδα και όχι συνολικά σε ποσοστό καταμεριζόμενο μεταξύ των μελών της ένωσης. Επομένως, η αναθέτουσα αρχή έπρεπε, κατά δέσμια αρμοδιότητα, να απορρίψει την προσφορά του οικονομικού φορέα «.....» για τον λόγο αυτό. Συνακόλουθα, ο οικείος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος.

42. Επειδή στην υπό εξέταση προσφυγή, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσφορά της παρεμβαίνουσας και προσωρινής αναδόχου έπρεπε να απορριφθεί διότι δεν έχει δηλώσει την κατανομή της αμοιβής μεταξύ των μελών που την αποτελούν ούτε στο ΤΕΥΔ ούτε στο από 10.5.2021 έγγραφο σύστασης της ένωσης οικονομικών φορέων που υπέβαλε με την προσφορά της. Επιπλέον, κατά την προσφεύγουσα, από την προσφορά της παρεμβαίνουσας δεν προκύπτει ούτε ποιος είναι ο εκπρόσωπος/συντονιστής της καθώς κάθε εταιρεία – μέλος της ένωσης δήλωσε στο ΤΕΥΔ της ως εκπρόσωπο/συντονιστή της ένωσης την έτερη εταιρεία – μέλος της ένωσης, ενώ στο έγγραφο σύστασης της ένωσης ορίζεται ως εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής η εταιρεία «.....» και, εν πάση περιπτώσει, σε κανένα έγγραφο δεν ορίζεται κάποιο φυσικό πρόσωπο ως συντονιστής/εκπρόσωπος της ένωσης (πχ ο νόμιμος εκπρόσωπος της μιας ή της άλλης εταιρείας – μέλους της ένωσης ή κάποιο άλλο εξουσιοδοτημένο πρόσωπο). Εξάλλου, ως διατείνεται η προσφεύγουσα, η παρεμβαίνουσα δεν αναγράφει στην προσφορά της το ακριβές ποσοστό συμμετοχής εκάστου

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

μέλους της ένωσης καθώς η εταιρεία «.....» συμμετέχει κατά δήλωσή της σε ποσοστό 65% (που με την σειρά του αντιστοιχεί στο 100% των εργασιών πρασίνου) και η εταιρεία «.....» συμμετέχει κατά δήλωσή της σε ποσοστό 35% (που αντιστοιχεί στο 100% των λοιπών εργασιών), ενώ, ως προκύπτει από τα συμβατικά τεύχη, τα έργα πρασίνου αντιστοιχούν σε ποσοστό 64,53% (και όχι 65%) του συνολικού συμβατικού αντικειμένου και τα λοιπά έργα αντιστοιχούν σε ποσοστό 35,47% (και όχι 35%) του συνολικού συμβατικού αντικειμένου του έργου. Ειδικότερα, από το σύνολο της καθαρής αξίας των εργασιών (€278.945,24), στις εργασίες πρασίνου αντιστοιχεί ποσό €180.000,00, ήτοι ποσοστό 64,53%, στα ηλεκτρομηχανολογικά αντιστοιχεί ποσό €32.910,84, ήτοι ποσοστό 11,80% και στα οικοδομικά αντιστοιχεί ποσό €66.034,40, ήτοι ποσοστό 23,67%.

Περαιτέρω, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι στην προσφορά της παρεμβαίνουσας δηλώνονται τα ποσοστά συμμετοχής στην ένωση, καθώς οι τιμές δίνονται σε ακέραιες επί της εκατό τιμές, ενώ η εκπροσώπηση της Ένωσης φαίνεται καθαρά από το έγγραφο «ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΝΩΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ» το οποίο είναι υπογεγραμμένο και από τα δύο μέλη της ένωσης και αίρει την ασάφεια των ΤΕΥΔ.

Εξάλλου, η παρεμβαίνουσα στην παρέμβασή της υποστηρίζει ότι στη Διακήρυξη δεν καθορίζεται κάποιος συγκεκριμένος τρόπος προσδιορισμού της έκτασης και του είδους της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους ούτε καθορίζεται κάποιο συγκεκριμένο έγγραφο, διά του οποίου πρέπει να γίνει ο προσδιορισμός αυτός αλλά εν γένει στην προσφορά. Κατά την παρεμβαίνουσα, στα υποβληθέντα ΤΕΥΔ δηλώνονται τόσο η έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης όσο και η κατανομή αμοιβής μεταξύ τους, ήτοι τα ποσοστά 35% και 65% όταν αμφότερα τα μέλη της προσφεύγουσας δεν προβαίνουν καν σε συγκεκριμένη κατανομή της αμοιβής μεταξύ τους, περιοριζόμενα στην έκταση και το είδος της συμμετοχής τους στις εργασίες. Σχετικά με τον συντονιστή, ως διατείνεται η

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

παρεμβαίνουσα, στη Διακήρυξη δεν καθορίζεται κάποιος συγκεκριμένος τρόπος προσδιορισμού του και δεν απαιτείται καν αυτός να είναι φυσικό πρόσωπο ενώ ουδόλως παρέλειψε να αναφέρει τον συντονιστή της ένωσης και στην περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή είχε αμφιβολίες λόγω της εκ παραδρομής αναφοράς στο ΤΕΥΔ που υπέβαλε το μέλος της ένωσης «.....» εδύνατο να ζητήσει διευκρινίσεις χωρίς τούτο να της προσδώσει οιοδήποτε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα δοθέντος ότι έχει υποβληθεί με την προσφορά της το έγγραφο το έγγραφο με τίτλο “.....” το οποίο υπογράφεται και από τα δύο μέλη της ένωσης όπου ορίζεται ορθώς ως συντονιστής η εταιρεία «.....». Όσον αφορά στη μη αναγραφή του ακριβούς ποσοστού συμμετοχής εκάστου μέλους της ένωσης, έχει δηλώσει με σαφήνεια στην προσφορά της τόσο τη συμμετοχή των μελών της ένωσης στην εκτέλεση των έργων όσο και στο ποσοστό που αντιστοιχεί η συμμετοχή αυτή.

43. Επειδή σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου και δεν αμφισβητείται, η παρεμβαίνουσα και προσωρινή ανάδοχος έχει υποβάλει με την προσφορά της ΤΕΥΔ για κάθε μέλος της ένωσης καθώς και το από 10.5.2021 έγγραφο σύστασης της ένωσης οικονομικών φορέων με τίτλο “.....”. Στο ΤΕΥΔ της εταιρείας «..... Α.Ε» αναφέρονται αυτολεξεί τα κάτωθι: « α) ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ 100%, ΕΙΝΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ..... με δ.τ. .... Α.Ε το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό συμμετοχής 35% (τριάντα πέντε τοις εκατό επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον Φ ΠΑ 24%. β) ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ 100%, ΕΙΝΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ..... γ) ΕΝΩΣΗ ..... με δ.τ. .... Α.Ε. .... ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ/ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ..... [ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ..... 65% ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ..... 35%]». Στο δε ΤΕΥΔ της εταιρείας «.....» αναφέρονται αυτολεξεί τα κάτωθι: «α) ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΕ ΠΟΣΟΣΤΟ 100% ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό συμμετοχής 65% (εξήντα

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

πέντε τοις εκατό επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%.

β) ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ - ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ 100%, ΕΙΝΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ : .....με δ.τ. .... Α.Ε το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό συμμετοχής 35% (τριάντα πέντε τοις εκατό επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%.

γ) ΕΝΩΣΗ ..... με δ.τ. .... Α.Ε. - .....
ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ/ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ..... με δ.τ. ....

[ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ .....65% ΚΑΙ ..... 35%]».

Περαιτέρω στο από 10.5.2021 έγγραφο σύστασης της ένωσης οικονομικών φορέων με τίτλο “.....” ορίζεται ότι: «3) Ως Εκπρόσωπος/Συντονιστής της προαναφερθείσας Ένωσης ορίζεται η εταιρεία ..... για την ορθή εκτέλεση των εργασιών .

4) Με την υποβολή της προσφοράς κάθε μέλος την Ένωσης Οικονομικών Φορέων ευθύνεται έναντι της Αναθέτουσας Αρχής αλληλέγγυα και εις ολόκληρο. Σε περίπτωση κατακύρωσης των εργασιών στην Ένωση Οικονομικών Φορέων ..... Α.Ε.- .....» η ευθύνη αυτή εξακολουθεί να ισχύει μέχρι πλήρους εκτέλεσης της σύμβασης.

Ποσοστά συμμετοχής στην ένωση:

.....: 100 % στα έργα Οικοδομικά και Ηλεκτρομηχανολογικά, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό συμμετοχής 35% (τριάντα πέντε τοις εκατό) επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%.

..... : 100 % στα έργα Πρασίνου, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό συμμετοχής 65% (εξήντα πέντε τοις εκατό) επί του ποσού του συνολικού προϋπολογισμού πλέον ΦΠΑ 24%».

44. Επειδή σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα υπό σκ. 36-37, σε ό,τι αφορά στην κατανομή της αμοιβής μεταξύ των μελών της εν θέματι ένωσης,

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

οι οικείοι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας τυγχάνουν απορριπτέοι ως απαράδεκτοι. Οι δε ισχυρισμοί της προσφεύγουσας ως προς τον ορισμό συντονιστή/εκπροσώπου της παρεμβαίνουσας ένωσης τυγχάνουν απορριπτέοι ως αβάσιμοι καθώς αυτός δηλώνεται τόσο στα υποβληθέντα ΤΕΥΔ όσο και στο έγγραφο περί σύστασης της ένωσης, η δε εκ παραδρομής εσφαλμένη αναφορά στο ΤΕΥΔ ενός εκ των μελών της ένωσης προκαλεί μεν ασάφεια, ωστόσο, δυνάμενη να αρθεί κατόπιν διευκρινίσεων χωρίς τούτο να συνιστά εκ των υστέρων τροποποίηση της προσφοράς. Η δε ορθή αναφορά του συντονιστή/εκπροσώπου της ένωσης σε έγγραφο που υπογράφουν και τα δύο μέλη της ένωσης δύναται να άρει την ασάφεια αυτή και η αναθέτουσα αρχή ορθώς δεν απέρριψε την προσφορά της παρεμβαίνουσας για τον λόγο αυτό. Περαιτέρω, βασίμως υποστηρίζει η παρεμβαίνουσα ότι η προσφορά της δεν είναι απορριπτέα λόγω μη ορισμού ως συντονιστή/εκπροσώπου της ένωσης φυσικού προσώπου καθώς η Διακήρυξη δεν απαιτεί κάτι τέτοιο και νομίμως δύναται να οριστεί ως συντονιστής της ένωσης νομικό πρόσωπο. Ομοίως, βασίμως υποστηρίζει η παρεμβαίνουσα ότι έχει δηλωθεί η έκταση συμμετοχής εκάστου μέλους στην ένωση καθώς δεν δηλώνεται απλώς η συμμετοχή τους στην εκτέλεση των έργων αλλά και το ποσοστό της έκτασης της συμμετοχής τους στην ένωση (35% και 65%) το οποίο δεν είναι υποχρεωτικό να ταυτίζεται με το ποσοστό της συμμετοχής εκάστου μέλους στην εκτέλεση των ομάδων έργων που αναφέρει η Διακήρυξη αλλά δύναται να καθορίζεται και κατόπιν της μεταξύ των μελών της ένωσης συμφωνίας, παρά τα περί αντιθέτου προβαλλόμενα. Επομένως, ορθώς η αναθέτουσα αρχή έκανε δεκτή την προσφορά της παρεμβαίνουσας και, συνακόλουθα, ο οικείος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

Επειδή, κατά τη μειοψηφούσα γνώμη του Μέλους Μ. Κανάβα, σύμφωνα με τα εκτεθέντα υπό σκέψη 8, δοθέντος ότι δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού της προσφοράς του τρίτου σε σειρά μειοδοσίας απαραδέκτως η προσφεύγουσα προβάλλει ισχυρισμούς κατά των οικονομικών φορέων που

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

έχουν καταταγεί στη δεύτερη και πρώτη σειρά μειοδοσίας αντίστοιχα και η προσφυγή θα πρέπει να απορριφθεί εν συνόλω,

45. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η προδικαστική προσφυγή πρέπει κατά πλειοψηφία να γίνει εν μέρει δεκτή.

46. Επειδή η παρέμβαση πρέπει κατά πλειοψηφία να γίνει δεκτή. Κατά τη μειοψηφούσα γνώμη του Μέλους Μ. Κανάβα η εξέταση της παρέμβασης καθίσταται άνευ αντικειμένου (Βλ. Παυλίδου Ε, «Οι αλυσιτελείς αιτήσεις ακυρώσεως στη νομολογία του ΣτΕ», ΕφημΔΔ 2015, τ. 2, σελ. 256-257), και παρέλκει η συζήτησή τους, δοθέντος ότι σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 362 του ν. 4412/2016 η παρέμβαση ασκείται υπέρ της διατήρησης ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης η οποία, εν προκειμένω, δεν προσβάλλεται λόγω του απαραδέκτου της υπό εξέταση προσφυγής ως προς τους λόγους απόρριψης της προσφοράς της παρεμβαίνουσας.

47. Επειδή, ύστερα από τα εκτεθέντα στη σκέψη 45, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (άρθρα 363 παρ.5 του ν.4412/2016 και 5 του ΠΔ 39/2017).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την προδικαστική προσφυγή.

Δέχεται την παρέμβαση.

Ακυρώνει την υπ' αριθμ. 106/2021 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου ποσού χιλίων οκτακοσίων ενενήντα πέντε ευρώ και δεκαέξι λεπτών (1.895,16 €).

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε την 1^η Δεκεμβρίου 2021 και εκδόθηκε στις 21 Δεκεμβρίου 2021 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Αριθμός απόφασης: Σ 1855/2021

**Η Πρόεδρος
ΕΙΡΗΝΗ ΑΨΟΚΑΡΔΟΥ**

**Ο Γραμματέας
ΓΕΩΡΓΙΟΣ-ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ**